

2X

2 • 2025

JOULUKUU

Julkaisija:
Kakskertaseura ry

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Ylimääräinen kokouskutsu	5
Vuosikokouskutsu	6
Vuoden Kaks kertalainen	7
Kotiseutuliiton kultainen ansiomerkki	12
Kaks kertaseuran kirjapiiri 2025.....	14
Kaks kerranjärvi ennen ja nyt.....	20
Vanhoja tarinoita ja kuvauksia Kaks kerranjärvestä	23
Kaks kertapäivät 2025	29
Satavan kuningaskunta	32
Hirvensalo-seuran ja Kaks kertaseuran yhteistapaaminen	34
Kaks kertaseuran tapahtumia 2025	36
Kysy Kaks kerrasta	42
Yhdistysten kuulumisia	46
Uusi yritys saarilla	49
(Ilmoituksia)	51-55
2X-lehden toimitus.....	56
Kaks kertaseura ry ja hallitus – yhteystiedot; liity jäseneksi	58
Kaks kertaseuran myyntituotteet.....	59

Kansikuva: Kaks kerranjärvi on 5 km pitkä. Järven jäälle tehdyt latu ja luistelubaana ovat järven pituisia ja paikallisten asukkaiden ylläpitämiä. Kuva: Ritva Nummiora.

Pääkirjoitus

Kappale kauneinta Suomea

Aikoinaan tämä lausahdus oli kirjoitettu lossirantaan ja tämän alapuolella oli mustavalkovalokuvia saaristamme lasien takana.

Viimeinen kunnanjohtaja U. K. Airisto 1957-1967 oli tämän saarille tulijoiden tiedoksi pystyttänyt.

Siitä on ajat ja maisemat paljon muuttuneet, eikä aina parempaan suuntaan. Palvelut ovat poistuneet, koulusta ei tietoaakaan ja bussiyhteyksistä saa taistella, kun päättäjät eivät osaa tai eivät välitä. Entisen Terveys- ja kunnantalon, myöhemmin Kaks kertataloksi nimetyn seurojen kokoontumispaikan, kaupunki pisti nyt myyntiin.

Siinä nyt myydään Kaks kertaseuran jäsenten ja partiolaisten useiden talkootuntien tulokset sekä kaks kertalaisten hienot muistot. Viimeiset muistot ovat toki vuokrankorotukset ja homeongelmat.

Onneksi meillä on vielä nämä saarten seurat ja yhdistykset, joiden järjestämät tilaisuudet ovat yhdessä ja erikseen pitäneet yhteisöllisyyttä yllä saarillamme!

Talkoohenki rakennuspuolella on hiipunut, mutta yhteisöt ovat vielä saaneet pidettyä sitä yllä eri tilaisuuksien järjestelyissä.

Kirjoittaessani tätä tekstiä selasin useita Kaks kertaseuran 2x-lehtiä ja muita seuran julkaisuja ja silmääni pisti julkaisu,

Kaks kerta - saaret salmien sylissä

(teksti, jonka tähän lainasin:)

Mistä on Kaks kerran saaret tehty?

Luodoista, niemistä, poukamista, lahdist, salmista, ulapoista, rantatöyräistä, kallionkupeista, metsistä, niityistä, viljapelloista sekä helmenä saaren sylissä kimmeltävästä järvestä!

Niistä on Kaks kerran saaristo tehty!

Mikä on täällä asua, ihmisen luonnon helmassa, vaik on matkaa ansiotyöhön, koulunpenkille, ravintolayöhön kotona ollaan jo Satavan sillalla aikaisemmin tai myöhään illalla; vapaana kulkea pitkin polkuja kallion laella, metsien suojaassa;

ihmetellä kivikon muotoa
-ja niitä piisaa, pitkin luotoa;
pysähdellä poukamissa,
tuijotella ulapoita;
viljellä peltoja, tilkkuja pieniä,
pomia satoa, marjoja, sieniä;
nauttia auringosta, lintujen laulusta

sekä sateesta ropisevasta,
öisin kummastella kuuta
sekä tähtien kimallusta - ilman muuta!

*Hyvää Joulun odotusta
ja toivorikasta Uutta Vuotta!*

KAKSKERTASEURA RY

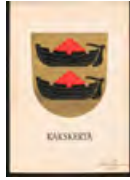
KOKOUSKUTSU

**Kakskertaseura ry:n ylimääräinen kokous pidetään
keskiviikkona 17.12.2025 klo 18
Kakskerran Seuraintalolla, osoite Samppaantie 90.**

**Kokouksessa käsitellään Kakskertaseuran eroaminen
Turun Pientalojen Keskusjärjestö ry:stä**

Turussa 12. marraskuuta 2025

HALLITUS

VUOSIKOKOUSKUTSU

**Kakkertaseura ry:n vuosikokous pidetään keskiviikkona 11.2.2026 kello 18
Kakkerran Seurantalolla, osoite Samppaantie 90.**

ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus
2. Valitaan kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri sekä kaksi pöytäkirjan tarkastajaa ja ääntenlaskijaa.
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
4. Esityslistan hyväksyminen
5. Esitetään vuoden 2025 toimintakertomus
6. Esitetään tilivuoden 2025 tilinpäätös ja toiminnantarkastajien kertomus
7. Päätetään tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille sekä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös mahdollisesti antaa aihetta
8. Hyväksytään vuoden 2026 toimintasuunnitelma
9. Hyväksytään vuoden 2026 talousarvio ja määrätään jäsenmaksun suuruus
10. Päätetään hallituksen jäsenten ja tilin-/toiminnantarkastajien palkkioista
11. Valitaan seuralle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka toimivat samalla hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana sekä erovuoroisten (4) jäsenten tilalle uudet jäsenet
12. Valitaan kaksi varsinaista tilin-/toiminnantarkastajaa ja heille varahenkilö
13. Päätetään vuosikokouksen koollekutsumistapa 7 §:n määrittämässä rajoissa
14. Käsitellään muut mahdolliset esille tulevat asiat, joista hallitukselle on tehty esitys vähintään kolmekymmentä (30) päivää ennen kokousta tai jotka hallitus haluaa vuosikokoukselle esittää.
15. Ilmoitusasiat
16. Muut asiat
17. Kokouksen päättäminen

TERVETULOA

Hallitus

Yksityiskohtaisempi kokousmateriaali (mm. toimintakertomus, tilinpäätös ja toimintasuunnitelma) julkaistaan seuran kotisivuilla www.kakkertaseura.fi, kun ne valmistuvat, ja ovat saatavissa myös kokoustilassa.

*Teksti: Eva Latvakangas,
Kuvat: Ritva Nummiora ja Piia Kramsun kotialbumi*

Vuoden kakskertalainen muutti Naantaliin

Piia Kramsusta ei kakskertalaisuus lähde

Tämä tarina on sikäli ristiriitainen, että Vuoden kakskertalainen, Piia Kramsu, ei asu Kakskerrassa. Ei edes kesäisin. Viime helmikuussa hän muutti Naantalin Tammistoon ja sanoo puolittain vakavissaan, että Kakskerta on jo niin nähty.

Mutta jos keneltä tahansa kakskertalaiselta kysyy, Piia on ihan varmasti kakskertalainen. Asia on niin, että vaikka Piia lähti Kakskerrasta, Kakskerta ei lähde Piista.

Kun Piian muuttokuorma lähti Kakskerran Kirkkotieltä, kakskertalaiset ystävät tulivat mukaan auttamaan. Ja kun Piia asettui Tammistoon, kakskertalaiset toivat tupaantuliaisiksi sylillisen klapeja Piian takkaa varten, ettei hän palelisi uudessa, avarassa rivitalokodissaan. Ja lupasivat jatkossakin käydä kaffella.

Näyttääkin siltä, että Piian mukana Naantaliin muutti palanen Kakskertaa.

Piia rakkaimmassa elementissään Sarmitunturin erämaassa viime syksynä.

Piian asunnon alakerrassa on tilkkutöiden valtakunta: avara askarteluhuone, jossa syntyy pieniä ja suuria taideteoksia.

Piia on niitä puuhanaisia, joka jättää käden- ja jalanjälkensä sinne missä kulloinkin on. Aluksi tosin vain hyvin pienet. Kun hänet omien sanojensa mukaan ”raahattiin” Kakskertaan isän rakentamalle kesämökille, hän oli alle vuoden ikäinen vauva. Ei mennyt montakaan vuotta, kun hän jo pyöräili perheen mukana omin voimin Ilpoisista mökille.

Kun vielä vähän enemmän vuosia kului, Piia perusti miehensä kanssa perheen, ja samalle Kirkkotien tontille nousi omakotitalo. Siitä alkoi puuhantäyteinen kakskertalaisuuden ura, joka nyt siis

huipentui Kakskertaseuran korkeaan kunnianosoitukseen eli Vuoden Kakskertalaisen titteliin.

Tässä kohtaa on pakko tiivistää, ettei lukija uuvu Piian ansioiden luettelointiin. Siis

Kakskertaseuran jäseneksi 2004

Kulttuuri- ja toimintaryhmään 2009, sen puheenjohtajana 2011-2024, ja edelleen aktiivijäsenenä

Seuran hallituksen jäsen 2009-2024

Seuran sihteeri 2011-2012

Tiedotustoimikunnan jäsen 2013-

Seuran oma pöytäviiri 2018

Vuoden Kakskertalainen 2025

Tämä kaikki pitää sisälleen lukemattomia toimia: kokousten järjestämisestä, tapahtumien suunnittelua, käytännön organisointia, ruokailujen ja kahvitusten järjestämistä, raporttien kirjoittamista – puuhaa puuhasta päästyä. Siis juuri Piialle sopivaa.

- Se oli ihanan lämminhenkistä aikaa. Kakskertalaiset ovat yhteisöllistä poruk-

kaa: kun on talkoot, niin väkeä tulee paikalle pilvin pimein! Heidän kanssaan toimimises- ta sain paljon energiaa.

Vuoden kakskertalaisuus lankesi siis Piialle luonnostaan.

Aluksi hän tosin myöntää sitä häm- mästellensä, mutta hyväksyi sitten ajatuksen.

- Kun ajattelen että olen neljäntoista vuoden ajan tehnyt varmaan joka viiko jotakin Kaksikerran hyväksi, niin ehkä sitten olen sen ansainnutkin. Hieno kun- nianosoitus, joka tapauksessa.

Ei Piia puuhailuaan Kaksikerran hy- väksi silti noin vain osaa jättää. Tätä haastattelua tehdessämme on edessä pikkujoulukausi.

- Voisin kyllä lähteä järjestä- mään pikkujoulujuhlia. Ja sadon- korjuupäivään menen mukaan, tietysti. Eikä neulomakerhoa voi jät- tää, Piia miettii.

Toimintatyöryhmässäkin hän jatkaa silloin kun kerkii. Ja palokunnan nais- osastossa. Ja muonitusryhmässä. Huo- matkaa, että tämä kaikki tapahtuu vaa- tivan leipätyön ohessa.

Kun perheyhtiö Nakolinnan Rauta, jonka johdossa Piia työskenteli vuosikymmeniä, joutui päättämään vuokraso- pimuksensa Itäharjun tontilla ja siirtymään Lietoon, Piia

siirtyi saman alan muihin töihin, metal- linkierrättäjä Eurajoki Groupin asiakas- päälliköksi. Eurajoelle hänen ei silti tar- vinnut muuttaa; työt hoituvat pääasias- sa etänä.

Silti hän ei haikaile takaisin lapsuuten- sa maisemiin. Elämässä on alkanut uusi, valoisa vaihe, ja Piia painaa täysillä eteenpäin.

Muuttonsa jälkeen hän teki pienen koeretken Kaksikerran kirkon laiturille.

- Katselin ympärilleni, mietin miltä tuntuu. Ei tullut haiku. Tämä lähtö oli pitkä prosessi, ja sen jälkeen kaikki on loksautunut paikoilleen. Nyt on kaikki hyvin.

Mutta miksi juuri Naantaliin?

- Osittain sattuman takia. Ja tilkkutöi- den. Kun aloitin niiden kanssa, ainoa tilkkuyhdistys täälläpäin oli Naantal- in kiltä.

Piia Kramsun Naantal- in kodin avaraa valoisuutta korostavat Piian käsityöt: tässä Piian ja haastat- telijan edessä tyylikkääät tabletit.

Ystäväpeitteen ruusutilkut on virkattu iloisien värisistä villalangoista.

Sudenkorento-seinävaatteesta oli vähällä tulla surukorento, mutta Piian ajatukset kääntyivät murheesta valoisiin muistoihin.

Siitä tuli Piian kotiyhdistys, ja sieltä kertyneiden ystävien takia Naantaliin oli helppo muuttaa.

Piia Kramsu tunnetaan laajalti taiteellisista ja taidokkaista tilkkuluomuksistaan. Peittoja, seinävaatteita, tyynejä, kasseja, jopa maisemakortteja syntyy Bernina-ompelukoneen käsittelyssä uskomatonta tahtia. Vaikuttava osa niistä nähdään tammi-maaliskuussa Raision Taitokeskuksen näyttelyssä, yhdessä tilkkutaiteilija Kerttu Pietilän töiden kanssa.

- Kertun tilkkutyöt ovat rauhallisempia kuin minun. Ne tasapainottavat näyttelyä, Piia määrittelee. Hänen omat työnsä räiskyvät värejä kuin riemuisat ilotulitukset.

Piia esittelee huikaisevan kaunista seinävaatetta, jonka tummina ja kirkkaina hehkuvien raitojen päällä levähtää jätti-

kokoinen sudenkorento. Korennolla on surullinen tarina. Piia työsti sitä erään ystävänsä 60-vuotislahjaksi, mutta ystävä menehtyi äkillisesti.

Piia Kramsu ja Kati Lehtonen täysissä savusukeltajan varusteissa Kaksikerran VPK:n harjoituksissa huhtikuussa 2017

- Tästä oli vähällä tulla surukorento: siihen kertyi väkisinkin lisää mustia ja tummia osia. Mutta sitten puhuin ystäväni lesken kanssa, ja päätimme, että ilon pitää sittenkin päästä voitolle. Nyt se on sudenkorento, ei surukorento.

Tilkkukerhon lisäksi Piialla on vanhas-taan muitakin tukikohtia Naantalissa. Kaksikerran sopimuspälokunta eli entinen VPK teki tiivistä yhteistyötä Naantal-lin VPK:n kanssa, ja sieltä palokunta-aktiivi Piia oli saanut paljon tuttavlia.

Kun Piia muutti, keittiön työpöydälle oli ilmestynyt pullo kuplivaa, ja sen ylä-

Piia Kramsu ja ystävyiden peitto, joka kasvaa yhä.

puolelle, kaapin liitutaalupinnalle oli piirretty kaunokirjoituksella sanat Tervetuloa kotiin! ja siro pieni kukkanen, edellisen asujan tervehdys. Piia on jät-tänyt tekstin paikalleen.

- Kun tulen tänne, olen aina tervetullut kotiin, hän hymyilee.

- Naantali on hyvä paikka asua. Talvel-la on ihanaa kävellä hiljaiseen, valkeaan pikkukaupunkiin. Tästä on 40 minuutin kävely keskustaan. Lähellä on monta hienoa uimarantaa ja hyvät luontopolut.

Retkeily luonnossa on Piian ominta elämän aluetta. Seuraavaksi hän suuntaa Kurjenrahkan karpalosuoille, ja ympäris-tön muut sien- ja marjamaastot on taas kerran tutkittava. Matkat pohjoiseen ovat tärkeitä henkireikiä, ja muistot kau-kaisista luontomatkakohteista koristavat kodin hyllyjä.

Luonnon lisäksi yhteistoiminta, käsi-työt ja ystävät: siinä Piian tärkeät asiat.

Kun hän täytti pyöreitä vuosia, hän järjesti lähimmille ystäville juhlat ja toi-voi kultakin syntymäpäivälahjaksi kerän Seitsemän Veljeksien vahvuista villalan-kaa, jonka väri vastasi antajan mielestä Piian persoonaa. Lankoja tuli lähes kai-kissa sateenkaaren väreissä. Niistä on muodostumassa valtava, ruusutilkuista virkattu peite, joka kasvaa yhä.

Sen nimi on Ystävyiden peite.

Kotiseutuliiton kultainen ansiomerkki Jaana Majatielle

Kotiseutuliiton ansiomerkkejä koskevan ohjeistuksen mukaan kultainen ansiomerkki voidaan luovuttaa henkilölle, joka on osallistunut kotiseututyöhön ja järjestötoimintaan pitkään ja ansiokkaasti. Edellyttää käytännössä vähintään 20 vuoden osallistumista tai muita ansioita, jotka voivat olla myös yksittäisiä erittäin merkittäviä tekoja kotiseututyön tai järjestötoiminnan hyväksi. Päätöksen ansiomerkkin luovuttamisesta tekee Kotiseutuliiton hallitus.

Jaana Majatien ansioluettelo Kaks kertaseuran tehtävissä

Jaanalla nämä ehdot täyttyvät. Hän on ollut ja on edelleen erittäin aktiivinen yhdistyksen jäsen. Hän on toiminut seuran toimielimissä seuraavasti:

- seuran puheenjohtajana 2016-2018
- hallituksessa vuosina 2003-2012
- kulttuuri- ja toimintatyöryhmän puheenjohtajana 2003-2011 ja sen jäsenenä edelleen
- jäsenenä mm. seuraavissa ryhmissä: seuran 2x-lehden toimituskunta, ulkoisen tiedottamisen tiedotusryhmä, neulomakerho ja kirjapiiri

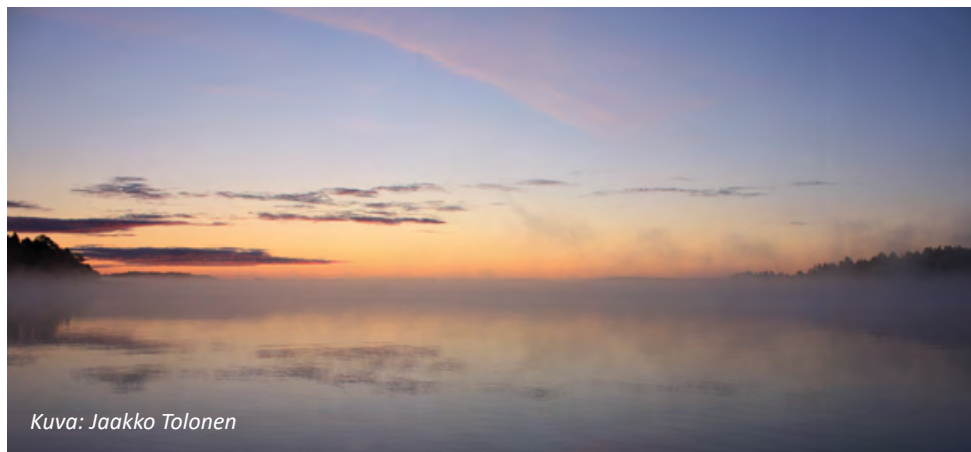
Kakskertapäivien keskeinen ohjelmallinen tapahtuma on Kakskerran käräjät, joka aloitetaan aina Kakskerta-laululla (seuran aineettomaan omaisuuteen kuuluva Pentti Viherluodon sävellys). Sen hän on esittänyt vuodesta 2005 läh-

tien, ensimmäisen kerran seuran 50 v juhlassa.

Kotiseutuyhdistyksen alueella on kaksi siltaa, Kakskerran ja Satavan sillat, joiden liputus (3+6 lippua) on Turun kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Kakskertaseuralla. Jaana Majatie on hoitanut liputuksen kaikkina virallisina ja vakiintuneina liputuspäivinä vuodesta 2011 lähtien.

Aikaisemmat palkitsemiset: Suomen Kotiseutuliiton Kotiseututyö ansiomerkki 2005, seuran oma pöytäviiri 2008 ja Vuoden Kakskertalainen 2014.

Kakskertaseuran jäsenistä kultaisen ansiomerkin ovat aikaisemmin saaneet Markku Monnonen ja Outi Kauppi. Jaana Majatie täydentää tätä listaa erinomaisesti!

Kuva: Jaakko Tolonen

Kakskertaseuran kirjapiiri 2025

Kirjapiiri on kaikille saarelaisille avoin kerho, jonka toiminta muotoutuu jäsenten omien toiveiden ja innostuksen mukaan. Kirjapiirin tarkoituksena on innostaa jäseniä lukemaan ja keskustelemaan kirjoista.

Tammikuu

Keskustelimme tammikuun kirjapiirissä osallistujien lukemista teoksista, jotka olivat herättäneet ajatuksia.

Meri Valkama: Sinun, Margot 2021
Iida Turpeinen: Elolliset 2023
Anni Kytömäki: Mirabilis 2024
Melissa da Costa: Kaikki taivaan sini 2024

Helmikuu

Eva Frantz: Sininen Huvila 2017

Tämä on uusi tuttavuus. Tarina on ihan kelpo – lehtimiehen tarve saada skuuppi ja poliisin työ kuvattuna varsin mukavasti. Henkilökuvaukset ovat eläviä: poliisina ovat nuori Anna Glad ja kokenut Rolf Månson. Molemmilla yksityiselämässään erityispiirteitä: Annan pitäisi

päästä eroon omastaan ja Rolf on rakastunut Maxiin (mies vai nainen? Ruotsinkielisestä alkuperäiskielestä se selviäisi, suomennoksesta ei). Tapahtumapaikoista on mainittu Somero ja Tampere. Tapausten taustalla ovat varsin valheelliset somepäivitykset, 5-vuotias lapsi soviteetaan somekuvaan, mutta lapsen isä ei sovi julkisuuskuvaan. Ei kyllä lapsen isoäitikään eikä oma isäkään, mahtaakohan itse somekuningatarkaan?

Tarinan lomaan kerrotaan surmaajan Nikon – mies, oletettu (onko myös ruotsinkielisessä alkuperäistekstissä häivytetty?) – vihaa pursuvia ajatuksia ja tekoja. Kaiken taustalla siis hän, joka on surmatun sisko, jota ohjaa heidän molempien vankilassa oleva isänsä.

Kateus on kummallista – kun sen voi saada jo somepäivityksistä?

Anna Gladin tarina jatkuu, hänen osaltaan varsin onnekas loppu.

Maaliskuu

Jussi Marttila: Veden varaan Tammi 2020

Kirjapiirillä oli kunnia saada itse kirjailija paikalle kertomaan kirjasarjastaan. Sarja käsittelee Turkua ja lähemmin Aurajokeen päätyneitä kalmoja.

Vuosien saatossa liian monta kadonnutta nuorta miestä päätyi ruumiina Aurajokeen ja liian monta kertaa tutkinta päättyi melkein ennen kuin alkoikaan. Sitten yksityisetsivä Janatuinen pyydettään selvittämään nuoren opiskelijapojan tapausta. Hiukan myöhemmin tulee uusi tapaus, jossa alkaa näkyä paljon samoja piirteitä, ja niin tutkinta alkaa. Lopulta hän saa poliisista ystävänsä mukaan ihmettelemään tapahtumia ja vyyhti alkaa purkautua.

Kirja oli jännittävä, ehkä alussa hiukan puuduttava, kun tapauksia kuvailtiin peräjälkeen, mikä tosin olikin selvä valinta, koska sitä kautta hahmottui myös lukijalle nämä yhtäläisyydet. Kun alkoi tapahtua, tapahtui todella, eikä siinä ollut henkikulta enää kallis. Poliisin toi-

mintaa kuvailtiin tavalla, joka ei aina imarrellut suomalaista lainvartijaa. Tutkinnan häirintää oli vaikea todentaa tai ainakin saada esille yhteisössä.

Jussi on paljon viettänyt aikaansa saarilla lapsuudessaan ja nuoruudessaan. Kyselimme paljon häneltä kaikkea Turkuun liittyviä asioita – miten hän oli sijoittanut tapahtumia ja onko ko. paikkoja olemassa vain hänen mielikuvituksessaan. Osa oli oikeita paikkoja, joita hän oli käynyt tutkimassa osataksaan sijoittaa tapahtumien kulkuja niihin, osa muistutti jotakin, mutta paikka oli väärä. Toisaalta kirjassa yksityisetsivän työtä kuvattiin asiantuntevan oloisesti, sillä olihan Jussi jossain määrin toiminut myös tässä tehtävässä.

Janatuisen seikkailuista Turussa on myös kaksi muuta kirjaa: Pimeä kuilu (2022) ja Lähdön läheisyys (2024) – taatua Turku-crimea.

Jussi Marttila esittelee teostaan. Kuva: Santra Koskinen.

Mustaa, harmaata, synkkää. Kotiinpa-luun odotukset ovat korkealla, kun Siperiaan karkotetut äiti ja isä palaavat takaisin Kuurinmaalle. Mukana on nyt myös heidän 5-v Siperiassa syntynyt Laura-tyttärensä, joka on vain kuullut kauniita puheita äitinsä kotimaasta.

Kirja on kirjoitettu Lauran näkökulmas-ta, hänen silmin. Lauran äiti palaa lap-suutensa maisemiin ja asettuu isovan-hempiensa tilalle. Eikä mikään ole niin kuin hän on muistanut. Talo on ränsisty-nyt, osaa huoneista on käytetty koti-eläinten asuttamiseen eikä siisteydestä ole tietoaakaan. Vanhan ladon uumenista löytyy puuseen jätteitä, joita poisraiva-tessa paljastuu, että sinne ovat hautau-tuneet myös isovanhempien kirjaston nahkakantiset teokset. Äidin suru mene-tetystä seuraa tätä kirjaa, mutta näkö-kulma on Lauran, joka ihmettelee mois-ta pettymystä, täällähän on niin paljon parempi olla kuin Siperiassa! Isä on liettualainen, jolla ei ole tätä muistami-sen taakkaa, mutta yhteisö ei häntä hy-väksy. Työ, johon hänet pestataan on polttoaineen kuljetus paikasta toiseen – mikä on aivan turhaa työtä, mutta sitä ei saa sanoa. Maahanmuuttaja on kastin alimmaisena. Ainoat, jotka haluavat olla ystävällisiä, ovat vanhat kaverit, jotka tuovat viinaa taloon ja juhlivat rankasti. Aikuinen lukija toki ymmärtää tämän olevan huonoa perheelle, mutta Lauran ajatuksissa ihmettelyä herättää äidin ja

ympäristön kielteiset reaktiot. Isä on isä ja hyvä.

Laura ei osaa latviaa, ainakaan kunnol-la ja monet asiat jäävät hänelle hämä-riksi ja niihin hän keksii omia selityksiä – usein hauskoja sellaisia. Aikuisten asioita hän ei myöskään aina ymmärrä ja erilaiset sanonnat aiheuttavat kum-mastusta. Miten niin joku voi pyöriä haudassa – Siperiassa vielä oli ikirouta, eli siellä ainakaan se ei onnistu.

Kaiken keskellä Lauran ihmettelyn myötä aikuisen silmiin piirtyy kuva Lat-vian ilmapiiristä ja ympäristön kaameas-ta tilasta. Kaikki on tuhottu, poltettu tai käytetty kaatopaikkana. Ilmapiiri on kyräilevä, kaikesta ei saa puhua, eikä varsinkaan Siperiasta. Aika helpolla ale-taan pohtia, josko sittenkin Siperiaan rahdatut olivat syllisiä johonkin. Lapsen silmä on tarkka ja lahjomaton ja rivien välistä voi lukea latvialaisten karmaise-vista kokemuksista venäläisvallan aikana.

Tätä oli helpompaa lukea viisivuotiaan näkökulmasta, saattoi jättää kaikki rivin välit lukematta. Osalle meistä tämä oli auennut varsin ahdistavana ja yhteyksiä nykypäivään riittää.

Lokakuu

David Nicholls: Melkein perillä 2024

David Nichollsilta odotin rakkausro-maania. Sain aikuisten melkein rakkaus-tarinan ja hyvänmielen tarinan.

Maantiedon opettaja Michael ja kustannustoimittaja Marnie tapaavat toisensa ensimmäistä kertaa, kun molemmille tuttu Cleo keräsi ryhmää vaellusreissulle. Varsin erilaisia ihmisiä ilmestyi aloituspaikalle ja pikkuhiljaa yksi toisensa jälkeen jätti leikin kesken. Lopussa matkaa tekivät enää kaksi ilmeisen introverttia, Michael ja Marnie, eikä niinkään iloisissa tai ystävällisissä merkeissä.

Reitti kulki Englannin kapeimman kohdan yli itä-länsi suunnassa. Reitti on olemassa, kirjassa oli kartat niin koko reitille kuin päivävaelluksille. Yöpymispaikatkin olivat osa olemassa, osa kirjailijan mielikuvitusta. Samoin reittivalinnat olivat sopivampia kirjan sivuille kuin oikeasti patikoitavissa pääsiäisen aikoihin.

Matkalla ehti sattua ja tapahtua ja toisilleen epäsoivat alkoivat olla matkan päätteeksi toisilleen melkein sopivat. Kokeilua piti jatkaa, lähteä uudelle reitille, mutta ei kiireessä. Kirjailija ei myöskään tehnyt happy-endiä, vaan molemminpuolinen jakkailu aiheutti ihmetystä ja harmiakin. Pitäisikö kirjasta tulla jatko-osa – sitäkö tässä rakenneltiin?

Mutta minä nautin, kun sain ihan itse tehdä päätöksen, miten tässä kävikään. Ikuisena romantikkona olin varma, kuinka kävi minun tarinassani.

Opin tästä kirjasta erittäin mukavanoloisen patikointireitin. Kirjan karttojen mukaisesti seurasin myös oikeasta kar-

tasta matkan edistymistä. Tämä olikin kirjan bonusplussa.

Samaistumis pintaa oli paljon, olihan ryhmässä hyvinkin erilaisia persoonia. Useasti mietin, mitähän itse olisin tehnyt kuvatuissa tilanteissa.

Marraskuu

Johanna Venho: Kotimatkoja Mari Leppäsen kanssa, 2024

Marraskuun kirjana luimme Turun arkkihiippakunnan nykyisen piispan, Mari Leppäsen tähänastisen elämäkerran, mikä on tehnyt hänestä sen, mikä hän nyt on. Kirjasta on kirjoitettu esimerkiksi näin: 'Vaikka Turun arkkihiippakunnan piispa Mari Leppänen (47) on piispoista nuorin, on hän ansainnut jo nyt elämäkerran – tai ainakin välitilinpäätöksen matkasta lestadiolaisperheen tyttären suljetusta ja suojellusta maailmasta patriarkaatin rajoja murtavaksi sanomisen vapauden puolustajaksi.'

Mari Leppänen valittiin Turun arkkihiippakunnan piispaksi v. 2021. Silloin esille nousi se, että hänen taustansa on vanhoillislestadiolaisuudessa.

Kirjassa on ensimmäisenä punaisena lankana se, millainen Leppäsen suhde on ollut vanhoillislestadiolaisiin oppeihin. Kuvataan, miten Mari Leppäsen (os. Pentikäinen) ja hänen miehensä Riston (Liedon srk kirkkoherra) suvut ovat sukupolvien ajan kuuluneet tämän liikkeen

aktiivisiin toimijoihin. Kiinnostavampaa oli kuitenkin se, miten he molemmat ovat yrittäneet muuttaa vanhoillisia tapoja nykypäivään päin. Naisen papiksi vihkiminen ei sopinut vanhoillislestadiolaiseen maailmaan ja heidät molemmat suljettiin pois liikkeen piiristä. Tälle kirjassa on omistettu paljon tilaa – se on vaikuttanut syvästi Leppäseen. Hänen sanoillaan: 'Niin totaalinen on hiljainen sosiaalinen ulossulkeminen: omaa lähiperhettä lukuun ottamatta katkos on täydellinen.'

Toinen punainen lanka on piispaksi tulon jälkeen se, miten vanhoillisia kommentteja hän kuulee piispainkokouksessa. Leppänen kertoo itse:

”Olin ja olen ihmeissäni siitä, millaiseen sävyyn asioita kirkkohallituksen täysistunnossa, kirkolliskokouksessa ja välistä myös piispainkokouksessa nostetaan esille. Olin aikaisemmissa töissäni kirkossa tottunut näkemään ihmisten yhdenvertaisuuden selvänä ja tavoiteltavana asiana. Kirkon ylätason keskusteluissa tuntuu yllättävä tuulahdus menneestä.”

”Se tulvahti esiin varsinkin silloin, kun puheeksi tule naisten pappeus tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen mahdollisuus toimia kirkossa yhdenvertaisesti. Hätkähdin, koska näytti siltä, että keskustelu oli jäänyt seurakuntien elämästä jälkeen.”

Näitä kommentteja voidaan pitää jopa rajuina. Selityksenä Leppänen tarjoaa

Kirjapiiri alkamassa, sen jälkeen on neulomakerho, ja neulomukset on jo otettu esille. Kuva: Santara Koskinen.

sitä, ettei näihin ole puututtu ja että herätysliikkeillä on kirkossa kokoaan suurempi valta. Toki historiakin on tukenut asiaa, koska esimerkiksi piispainkokouksista on kauan puuttunut toinen sukupuoli. Lähteekö Leppänen nyt toiminnallaan muuttamaan kirkkoa sisältäpäin?

Mari Leppäsen tapa sanoa sanottavansa on rauhallinen ja huomaa, että hän on sinut arvomaailmansa kanssa. Hän osallistuu aktiivisesti myös yhteiskunnalliseen keskusteluun samalla rauhallisuudella ja toteavalla otteella – esimerkiksi Turun Sanomissa julkaistaan hänen kolumnejaan. Hän ei näissä keskustele uskon- tai kirkon asioista, vaan niistä yhteiskunnallisista asioista, joita haluaa

tuoda esille. Tämä on hänelle tietoinen valinta, josta hän on saanut kritiikkiäkin.

Mari Leppäsen aikuisen naisen pohdinnat hengellisestä elämästään ravisteli minua sen verran, etten oikein osannut sanoa, mitä kirja minulle antoi. Uskon että Leppäselle se on antanut tukevan pohjan toiminnalleen ja ajattelulleen.

Eniten minun silmiäni avasi se, että se 'vanhoillisuus', joka aina silloin tällöin luterilaisessa kirkossa nousee julkisuuteen naispappeuden tai homoparien vihkimisen suhteen, sai yhden selityksen. Voin myös lisätä, että ilman kirjapiiriä kirja olisi jäänyt lukematta – onneksi ei jäänyt.

Kuva: Mirja Rakkolainen

Kakskerranjärvi ennen ja nyt

Omat muistoni Kakskerranjärveltä alkavat vuodesta 1967, kun siellä vietettiin perheen kanssa ensimmäistä kesää. Onkiminen ja uiminen kuului alusta asti kesäpuuhiin, vesi oli silloin kirkasta ja hyvälaatuista niin omassa muistissani kuin vanhoissa kuvissakin. Muistan jossain vaiheessa 1970-luvulla ajatelleeni, että vesi ei enää ollut aivan yhtä kirkasta, mutta ongelmia ei vielä ollut. 1980-luvun tullen alkoi sitten näkyä etenkin loppukesästä sinilevää ns. hippuina, ja tämä kehitys jatkui niin että kesällä 1990 järvestä oli ensimmäisen kerran runsas ”massakukinta”, mikä on kansanomaisen yleistys, sinilevähän ovat syanobakteereja eivätkä kasveja.

Tilanne jatkui parempien ja huonompien vuosien vaihdellessa aina 2000-luvulle saakka, ja pahimmillaan oma rantapoukamakin oli aivan ns. mönjässä, joka kuivuessaan jätti kirkkaansinisen raidan rantakiviin.

Tämänhetkinen tilanne on taas paljon parempi, sinilevää näkyy hieman yhä ajoittain, mutta varsinaiset massaesiintymät ovat jääneet taakse. Otamme jälleen käyttöveden järvestä, kun huo-

nommassa vaiheessa käytössämme oli kaupungin tarjoama mahdollisuus kesävesiliittymään.

Mitä on näiden vaihteitten taustalla – luon sitä varten katsauksen järven historiaan pidemmältä ajalta.

”Turun Kakskerranjärven ravinnetila ja sen kehitys” on Matti Räsäsen ja Veli-Pekka Salosen tutkimus vuodelta 1983 (Turun yliopisto) ja se porautuu syvälle

Uinti 1960-luvun lopulla Järvi-Penilässä.
Kuva: Anssi Junnilan kotiarkisto.

järven historiaan 170 cm mittaisen sedimenttinäytteen analyysien myötä. Tuosta näytteestä on huolellisesti tutkittu niin piilevälajistoa, kasvien siitepölymääriä ja surviaissääskien toukkien jäänteitä kuin alkuaineitten kertymistäkin. Näitä tietoja on voitu verrata historiallisiin tietoihin, jolloin on saatu käsitys siitä mitä ja milloin järven ympärillä on tapahtunut. Eräänä yksityiskohtana tällaisesta on, kun sedimentissä tietyllä tasolla alkaa esiintyä runsaasti humalan siitepölyä; tämän taustalla on Kristoffer Kuninkaan maanlaki vuodelta 1442, joka määräsi humalan viljelyn pakolliseksi kaikissa taloissa. Kaksikerrassa voikin yhä jossain nähdä humalaa vanhan ajan jäänteinä!

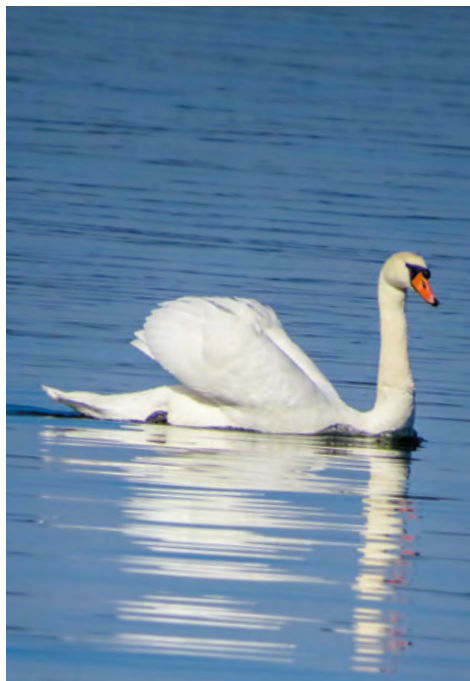
Järven tilaan on aikojen kuluessa vaikuttanut niin kaskiviljely kuin kytöviljely-

lykin, jotka ovat tuottaneet ravinteikkaampia vaiheita, mutta peltoviljelyn ja metsälaidunnuksen aikana 1400-1600-luvuilla järvi on ollut historiansa vähä-ravinteisimmalla tasolla, joskin tällöinkin selvästi ravinteikas. Karjan lanta käytettiin tarkasti hyödyksi eikä ravinteita kaskeamiseen verrattuna huuhtoutunut niin paljon.

Merkittävin muutos järven tilassa liittyy yleislannoitteiden käyttöönottoon, joka Suomessa alkoi 1920-luvulla. Toisen maailmansodan aikana niiden tuotannossa oli katkos, mikä näkyi erityisesti fosforin ja sen mukana aikanaan tulleen kadmiumin määrien laskuna. Mutta tämän jälkeen fosforin kertymä lähtee sedimentissä jyrkkään nousuun.

Jonkinlainen ahaa-elämys oli, kun joitain vuosia sitten tutustuin eräässä Suomen Kuvalehden artikkelissa lannoitteiden myyntikäyriin: fosforin myynti alkoi 1920-luvulla ja lisääntyi, kunnes sota-vuosina siinä oli selvä lasku, mutta tämän jälkeen uusi ja paljon jyrkempi nousu. Kuvio toistaa siis aivan samaa mitä löytyy Kaksikerranjärven pohjasta, enkä usko, että se on mikään poikkeustapaus. Ylilannoittaminen kesti valitettavan pitkään; vasta vuoden 1990 jälkeen lannoitteiden myynti ja käyttö on vähentynyt selvästi, mutta fosforin ongelma on, että sitä on jäänyt maaperään, josta sitä yhä huuhtoutuu. Tässä yhteydessä korostan: en syytä maanviljelijöitä. Uskon että he ovat aina pyrkineet tekemään parhaansa, heidän työnsä on tärkeää. Suosin aina kotimaista niin viljan,

Kuva: Mirja Rakkolainen

hedelmien kuin muunkin osalta. Se ketä ja mitä syytän, on menneiden aikojen maatalouspolitiikka ja päättäjät, joiden olisi pitänyt tietää paremmin jo kauan sitten. Paljon asiaa pohdittuani olenkin päätenyt siihen, että pääsyllinen oli lannoiteteollisuus, joka vain halusi tehdä mahdollisimman paljon tulosta ja vaikutti liian voimakkaasti päätöksentekoon. En muuten pysty ymmärtämään miten tilanne saattoi jatkua niinkin pitkään - kun 1980-luvulla rehevöitymisongelmiin havahduttiin laajemmin, niin lannoiteteollisuus jatkoi vielä omaa propagandaansa näkyvin mainoskampanjoin.

Mutta nykyisin järvi voi siis taas paremmin, ja sen eteen onkin tehty töitä.

Aikanaan olin mukana tehokalastusprojektissa, jonka aikana vuosina 1989-1996 nostettiin järvestä tonnikaupalla lähinnä pientä särkikalaa. Kalakannan rakenne paranikin sen myötä selvästi, ja Luonnonvarakeskuksen säännöllisesti tekemät koekalastukset osoittavat sen säilyneen pysyväisluonteisesti hyvänä. Järven ravinnetilaan tehopyynnneillä ei kuitenkaan ollut mainittavaa vaikutusta, vaikka tätä hieman odotettiin.

Järven alusveden happitilannetta pyrittiin parantamaan vuosina 1987-2011 erilaisin metodein, mutta vaikka tämäkin toimii teoriassa, sen teho jäi lopulta pienialaiseksi vailla mainittavaa vaikutusta järven tilaan.

Selvästi tärkein ja vaikuttavin tapahtui, kun järven valuma-alueen tärkeimmillä viljelymailla pantiin syksyllä 2007 maata kesannolle ja osin suorakylvöön n. 30 ha; se toteutettiin tietysti ympäristötukisopimuksella, mikä näin kohdistuikin selvästi oikealla tavalla. Säännöllisiä järven tarkkailutkimusraportteja seurattessa ni olikin merkillepantavaa havaita, kuinka ns. tuottavan kerroksen fosforilukemat suurin piirtein puolittuivat varsin nopeasti tämän jälkeen, mikä on näkynyt järven pysyvästi parempana tilana. Tämä osaltaan myötävaikuttii edellä mainitusta ilmastuksesta luopumiseen.

Kakskerranjärven tila ja veden laatu on siis tätä nykyä taas varsin hyvä, ja näin toivon sen olevan jatkossakin.

Vanhoja tarinoita ja kuvauksia Kakkasjärvestä

"Täällä, Suomen siivistyksen kehdoissa, on kansalla paljo muistissaan, mikä on sangen huwittawaa ja arwokasta. Ensikerran kuulin tällaisia salaperäisen tenhoawia kansantaruja kansan omasta suusta suwella 1900 Kakkasjärven kappelissa. Tässä mainituksessa kappelissa on kaksi suurempaa saarta, Kakkasjärvi ja Satawaa, sekä lukuisia pienempiä luotoja. Nämä molemmat suuremmat saaret owat kansan kertomuksen mukaan "nunnattien ja jättiläisten" maata. Olkoon heti mainittu, että sikäläisten asukasten mielestä kaikki muinaisajan taruhenkilöt owat joko nunnia tai jättiläisiä. Kakkasjärven saari kuului nunnille..."

Näin aloittaa nimimerkki Aslak Uudeksen Aurassa vuonna 1902 julkaistun juttusikermänsä, jossa hän kertoo Kakkasjärven muistiin kirjaamisestaan vanhoista tarinoista.

Kansanperinteen keruulla oli 1900-luvun vaihteessa jo vakiintunut asema Suomessa. Jo 1800-luvun alussa otti siivistyneistä eurooppalaisen romantiikan, varhaisen nationalismin ja valistuksen

hengessä tavoitteekseen kansan omaileimaisen kulttuurin keräämisen ja kansallisen tulevaisuuden rakentamisen sen pohjalta. Karjalaisen runoperinteen tallentamisen rinnalla arvoon nousivat tarinat, joiden pohjalta mm. Elias Lönnroth loi kiehtovan satumaaailman myös lapsille. Kalevalan ilmestymisellä oli valtaisa vaikutus tieteesiin sekä taiteisiin ja eittämättä myös tavallisiin kansalaisiin, joiden lapsena kuulemille tarinoille avautui uudenlainen merkitys. Myös Suomen jylhä luonto nousi arvokeskiöön.

Sanomalehdet julkaisivat uusia kansanrunoja, paikallisia tarinoita ja maantieteellisiä kuvauksia. Läntisen Suomen saariston omaleimaisuuteen katseen suuntasi 1850-luvun alussa käyty Krimin sota (Suomessa Oolannin sota), johon osallistuneiden sotalaivojen liikkeitä lehdistö seurasi tarkasti. Ajantasaisen tiedottamisen mahdollisesti optisen lennättimen käyttöönotto. Sen yksi tukiasema sijaitsi Kulhon Linnavuorella.

Oolannin sodan melskeet sivusivat läheltä laivaväylien varrella sijaitsevaa

*Suomessa merenneitomaalaus esiintyy kaksipyrs-
töisenä ainakin neljässä kirkossa. Nauvon kirkon
merenneito kampaa hiuksiaan. Kuva Anna-Lisa
Stigell, Kyrkans tecken och Årets gång, s. 93.*

Kaksikerran saarta. Kenties sen vuoksi halusi suomalaisuuden äänenkannattaja Suometar esitellä erikoisesta luonnonmuodostaan tunnetun luodon lukijoilleen. Mielenkiintoinen osuus artikkelissa koskee Kaksikerta-nimeä (26.5.1854):

”Tietäähän enin osa Suomettaren lukijoista Kaksikerran olewan lähellä Turkua, siinä niin kauniilta ja ihanilta maisemilta ylistetyssä merensaaristossa. Kaksikerran luoto on siitä erinomainen, että aiwan keskellä sitä on kahta wirstaa pitkä järwi, josta joki laskeiksen etelään päin Wapparannan huomaan (fjärd). Maat siinä owat wuorisia ja metsäsiä, mutta ihastuttawilla rannoilla ja kauniilla, lehattawilla niemillä. Missä waan wuorilta tilaa on, niin on maailman siwun ahkeruus koittanut peltotilkkuja ja niittymaisemia raiwata.” ...

”Puhuakseni myös mistä luotoa Kaksikerraksi on ruwettu kutsumaan, tahdon

kertoa mitä siitä asiasta olen kuullut puhuttawan. Se järwi, josta mainitsin on pituudellansa ja kapeudellansa jakawa luodon kahteen osaan, jota maa kiertäiksen ympäri ja samoin kuin lyöty kahteen kertaan järwen piirittääpi. Tämä on kyllä luonnollinen, mutta tämmöisiin juttuihin paikkoin nimistä ei kuitenkaan ole paljon luottamista, mutta olkoonhan nyt puhuttuna siksi kuin kelpaawampi selitys saadaan, jos onkaan.”

Perimätietoa keräsivät alkuvaiheessa opettajat, papit ja harrastajat, mutta myöhemmin myös koulutetut historian-tutkijat, jotka tallettivat keräämänsä aineiston arkistoihin ja museoihin. Kaksikerran perimätiedon tallentamisessa kunnostautui Maarian pappilassa vartunut A. M. Tallgren (1885–1945), myöhemmin arvostettu arkeologian professori. Kaksikerran tarinoita tallentaessaan oli 15-vuotias koululainen. Tarinat Kaksikerran nunnien ja jättiläisten riidoista ja asuinpaikoista, Kulhon lähteestä, Kaksikerranjärven Kertusta ja Nikkilän Tonttiukosta ilmestyivät Uudessa Aurassa 11. ja 12.7.1902. Jo saman vuoden tammi-kuussa hän oli julkaissut lehdessä tarinan muinaisajoilta. Siinä rikas aatelisneito Gertrud (Kerttu) kavaltaa luostarin väen avaamalla portit pakanavalloittajille, joiden johtajaan hän oli rakastunut. Katumustaan Gertrud hukuttautuu järveen, johon jää välitilaan odottamaan anteeksi antoa.

Luostaritarinaa ei ole sidottu paikkaan eikä Tallgren kerro, missä ja keneltä hän on sen kuullut. Sitä vastoin järvenhaltija

Kerttu, jonka Aslak (A. M. T:n nimimerkki) rinnastaa Ahdin Vellamo-puolisoona, asuu Kaksikerranjärven syvänteissä.

Otteita tarinasta:

"...mahtawin, waltawin oli tarina Kertusta, tuosta salaperäisestä, synkästä weden haltijatarestä järwen syvyydessä. Woidaksemme paremmin ymmärtää tätä, tulee selitykseksi lausua muutama

sana as. paikasta. Kaksikerran saari on kuten tunnettu — penikulman pituinen ja keskellä sitä kulkee päästä päähän sywäwetinen, kirkas järwi, josta saarikin lienee saanut nimensä. Siinä kasvaa meriruohoja, mutta kuitenkin ei se ole missään yhteydessä meren kanssa. Ihania, tummia kuusikkosaaria kohoutuu järwen peilikirkkaasta pinnasta jylhinä ja synkkinä katsellen kuwaansa lammen tywenessä kalwossa. Itse järwi on tawatto-man sywä, paikkapaikoin 16—18 syltä, ja kaikki tämä, jylhä luonto, mahtawa tyyneys ja uhkaawa sywyys on tehnyt kansaan mitä mahtawimman vaikutuksen. Syvyydessä, kerrotaan, on wedenhaltjan loistawa linna. Sen ruhtinatar,

ihana Kerttu, sukeltautuu joskus esiin aalloista. Pitkää, sysimustaa tukkaa kammatessaan lepää Kerttu weden pinnalla. Kertun näkeminen on paha enne. Sen näkijä saa olla warma perikadostaan. Ennemmin tai myöhemmin on Kerttu hänet wetäwä synkkään sywyyteen. Pimeinä syysöinä, kun tuuli ulwoo ja lammen laineet roiskuwat lewottomina ylöskallioille, kuuluu pitkäweteinen, kammottawa huuto: "Tule ja auta!". "Se on Kerttu, joka

Yksityiskohta Ateneumin kokoelmiin kuuluvasta Akseli Gallen-Kallelan Aino-triptyykistä (1909). Kuva Kaarin Kurri 2025.

siellä huutaa ja koettaa houkutella ihmisiä luokseen", kuiskaavat ihmiset kauhistuneina. Kammottavalta kuuluu huuto. Usein toistuen voittaa se äänellään myrskynkin pauhun.

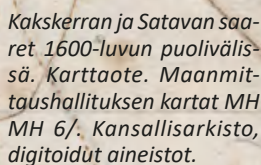
Äärettömiä aarteita on Kertulla järwen pohjasta, kultaa ja muita kalleuksia. Kenpä ei niitä haluaisi? Mutta turhia owat olleet kokeet niitä saada. Niin oli kerran kaks nuorta tyttöä myöhään illalla pientä nuottaa wetämässä järwellä. Ja kas! Jopa nousee aalloista "raskas rautarkku", kuten kertojani lausui. Aarteita juuri saataessa ei saa hiiskua sanaakaan, mutta sen unohti tällä kertaa toinen tytöstä. Huudolla: "tuossa nyt owat Kertun aarteet", yritti hän ilon innoissaan tarttua siihen kiinni. Waan heti äänen kajahtaessa waipui aarre iki-ajoiksi järwen pohjaan. Paikkaa, missä se tapahtui, näytetään vieläkin.

Tämän salaperäisen järwen runollista hengetärtä uskowat kaikki. Kun yritin häntä hieman epäillä, oliwat kaikki oikein kauhuissaan siitä. Todistukseksi Kertun olemassa olosta kerrottiin, että järwi oli niellyt tawattomat määrät ihmisiä. Niinpä oli kerran kaks naista talwis-aikaan heikon jään aikana illalla matkalla järwen poikki naapuritaloon "nurkkatansseihin", eivätkä he olleet ilmoittaneet vanhemmilleen lähdöstään. Jo oliwat he likellä toista rantaa, kun äkkiä kuului rytinää ja mustat hiukset kohosivat esiin aalloista. Jää murtui, ja tyttöset joutuiwat Wellamon, Kertun uhriksi. Rannoille kaikuiwat heidän kimakat awun pyynnöt, mutta silloin ihmiset pu-

distiwat päättään ja sanoivat: "Kerttu siellä huutaa", ja piiloutuivat huoneisiinsa, Wasta seuraavana päivänä löysiwät etsijät onnettomain tyttöjen ruumiit, koska toisen päällystakki oli jäänytynyt kiinni jäähän. Täten kertoo kansa. Se ei tiedä, miksi Kerttu on järween joutunut, mutta hirweäin onnettomuuksien ja rajusäiden edellä se ilmestyy. Wiimeksi nähtiin se suvella 1900."

Suomalaisessa mytologiassa kaikilla paikoilla on omat haltijansa. Väkevimpiä ovat vedenhaltijat. Useimmiten tarinoissa vedenhaltija on kaunis alaston nainen, joka kampa tai pesee rantakivellä pitkiä hiuksiaan. Tällainen oli jo antiikin hiuksiaan kampaava ja peilikuvaansa katseleva merenneito, joka polveutuu seireeneistä. Keskiaikaisessa kirkollisessa taiteessa merenneidolla on yleensä kaksiahaarainen pyrstö, minkä nähdään symboloivan valinnan mahdollisuutta.

Kansanrunouden Vellamo, "veen emäntä", on "veen kuninkaan" Ahdin puoliso. Heillä on useita tyttäriä, mm. Aallotar, ja palvelijoina muuta "veen väkeä, kuten niin ikään pitkiä hiuksiaan kampaavat Sotkottaret. Kerttuja ei heidän joukostaan tunneta muualla kuin Kaksikerrassa. Kyseessä lienee omintakeinen kudelma, jossa jättiläisnunna ja veden haltija on sulautunut samaksi persoonaksi. Nimi Kerttu on suomalainen versio Gertrudista, joka muodostuu germaanisten kielten keihästä ja voimaa tarkoittavista sanoista. Suomessa Kerttu on vanhin kristillisperäinen naisen nimi. Piispa Henrikin surmanneen Lallin vai-

Seireeni tai merenneito esiintyy keskiaikaisessa taiteessa niin kirkkojen kalkkimaalauskoristeissa, veistoksissa kuin kirjankuvituksissa. Miehiä houkuttelevan mereneidon on katsottu symboloivan naisen seksuaalisuutta, halua ja prostituutiota. Medeltidsmuseet, Facebook.

mokin on nimeltään Kerttu. Nivellesissä 600-luvulla eläneen Pyhän Gertrudin kultti levisi Pohjoismaihin 1300-luvun puolivälissä. Hänet tunnetaan matkustajien suojelupyhimyksenä, joka suojelee myös rotilta ja hiiriltä. Turussa ja Ulvilassa oli keskiajalla Pyhän Kerttulin kiltatalo.

Kansantaruston Vellamo on auttavainen, rantojen kunnosta tyttäriensä kanssa huolehtiva vedenhenki. Kaksikerran Kerttu on toista maata; pikemminkin hurja näkki tai seireeni, joka houkuttelee

viattomia tuhoon. Tarinoita Kertusta lienee kerrottu lapsille varoituksena heikoista jäistä ja veden vaaroista.

Myös Kaksikerran nunnat ovat olleet voimallista väkeä, joiden jäljet yhä näkyvät ympäristössä. Näihin voimme palata tulevisissa 2X-ehdissä.

Kakskertapäivät 2025

Vanha perinne jatkuu, vetäjät vuorottelevat. Tänä vuonna Kakskertapäivien vetovastuu oli Kakskertaseuralla, toteutuspaikkana oli Kakskerran Seuraintalo ja sen viereinen urheilukenttä. Talkoilla hoidettiin valmistelut, tuotiin paikalle penkit ja mukaan tulleet yhdistykset pystyttivät telttakatoksiaan ja toivat osan rekvisiittaansa. Jotta mahdollisilta ikäviltä vahingonteoilta välttytäisiin, paikalle tuotiin myös teltta, johon kolme nuorta miestä majoittui hoitaen samalla paikan vartiointia.

Aamulla kaikki oli kunnossa ja aloitettiin ulkona buffetin rakentaminen ja yhdistysten pöytien täyttäminen niiden myyntiin tuomillaan tuotteilla. Ennen tapahtuman virallista avaamista päivän musisoinnista vastaava Laivaston soitto-

Seuraintalon sisälle oli koottu näyttely saarten ja Kakskertaseuran vaiheista. Kuva: Jarkko Koskinen.

Muksulan teltta. Kuva: Susanna Itähaarla.

kunnan varusmiesorkesteri soitti setin merihenkisiä lauluja, olihan päivän teemana 'Elämää meren äärellä'.

Samoihin aikoihin alkoivat lasten tapahtumat. Partiolaisten Muksula leikki-paikkoiheen otti pienimmät huostaansa ja viereen rakennetulla esteradalla aloitettiin nelisarjainen kepparikisa.

Kotiseutuliiton tervehdys, Jari J Laiho. Kuva: Jarkko Koskinen. ▲

Toiminnanjohtaja Kati Leskinen toi Turkuseuran onnitteletut. Kuva: Jarkko Koskinen ▲

Käräjäpuhuja Pentti Oskari Kankaan puheesta huokui kymmenien vuosien kokemus merestä ja meren vaikutuksesta hänen elämäänsä. Kuva: Jarkko Koskinen ▲

Kello 12 Kaks kertaseuran puheenjohtaja Raimo Västinsalo avasi tilaisuuden toivottaen katsojat tervetulleeksi. Sää-tieto oli ennustanut pientä sadetta, mutta ainakin alku sujui kauniissa säässä. Ennen muuta ohjelmaa Kotiseutuliiton valtuutettu Jari J Laiho, Turkuseuran toiminnanjohtaja Kati Leskinen ja paikalliset yhdistykset kävivät onnittelemassa Kaks kertaseuraa, joka tässä samalla viettää toimintansa 70-vuotisjuhlaa.

Käräjäosuus alkoi tämän jälkeen Kaks kertalaululla, vakioesiintyjinä Jaana Majatie laulu, säestys tuli nyt varusmiesorkesterilta. Käräjäpuhujaksi oli saatu melkein meren elävä, Pentti-Oskari Kangas. Päivän teema oli hänelle hyvin tuttu, lähes koko ikänsä meren kanssa toiminut.

Sitten oli vuoro Vuoden Kaks kertalaisen julkistamiselle ja kunnian sai Piia Kramsu, vuosikautia seuran tapahtuma-

toimittajana toiminut henkilö. Hänestä on erillinen haastattelu tässä lehdessä.

Toinenkin palkitseminen hoidettiin. Mittavista ansioistaan Kaks kertaseuran ja koko saaria koskevan kotiseututyön

Lähtö kepparikisaan. Kuva: Susanna Itähaarla.

Avauksen jälkeen aloitettiin. Laivaston soittokunnan varusmiesorkesterin säestämänä duo Jaana Majatie ja Rami Aaltonen lauloivat upeasti päivän aiheeseen sopivana laulun Myrskyluodon Maija.

Trio Lindström vauhdissa. Kuva: Jarkko Koskinen.

hyväksi Jaana Majatielle luovutettiin Kotiseutuliiton kultainen ansiomerkki nro 779 kunniakirjoineen.

Edessä oli vielä kapulan vaihto, veto-
vastuun siirtäminen vuoden 2026 Kaks-

*Onnellinen, omassa sarjassaan palkittu.
Kuva: Susanna Itähaarla.*

kertapäivien vetäjälle. Vastuun otti Martinseurakunta, pappi Liisa Kuusela toivotti väen tervetulleeksi Hennalaan.

Päivään sisältyi paljon muutakin ohjelmaa. Helena Lindström päivän juontajana kertoi välillä yhtä sun toista, tapahtumista saarilla. Ja aivan loppuksi kuultiin vielä ohjelman mukaisesti trio Lindströmin (Maikku, Outi ja Helena) esittämänä runo 'Viäl vähä jottai'.

Päivien päätökseen kuului vielä seuraavana päivänä klo 17 vietettävä suvi-illan hartaus Kaksikerran kirkossa. Sen pitivät Pirkko ja Pekka Larkela, musiikista vastasivat Tarmo Riutta, viulu ja Tuomo Salminen, saksofoni. Huoltorakennuksella Kaksikertaseura päivien järjestäjän ominaisuudessa hoiti tapahtuman päätteeksi kahvituksen.

Satavan kuningaskunta

Alkuun lyhyt anekdootti: Olen amatiltilani näyttelijä, ja olimme pienen teatteriporukan kanssa esiintymässä leipomo Salosen 120-vuotisjuhlissa Ruissalon Telakalla. Hienot juhlat, hieno leipomo! Pääsimme ennen juhlia paikan päälle harjoittelemaan esityksemme läpi, ja kollegani esitteli minut improvisoiden lavalle sanoilla: ”Seuraavaksi lavalle saapuu, suoraan Kaksikerran perämetsistä: Miska Kaukonen.” En kiinnittänyt silloin asiaan sen kummemmin huomiota.

Harjoitus meni, ja jäimme vielä laittamaan tavaroitamme kasaan juhlia varten, kun yhtäkkiä olkapäähäni koputti Ruissalon Telakan ravintolatoimenjohtaja, pitkän linjan juuret Satavaan omaava

Teemu Artukka. Hän katsoi minua virnistäen ja kysyi: ”Miksi sinut esiteltiin kaksikertalaisena, kun asut Satavan kuningaskunnassa?”

Niinpä. Oikeassahan Teemu on. Epäkohta korjattiin itse esitykseen, ja koko esitys menikin kaikin puolin hyvin – ja asiakaskin tuntui nauttivan. Se on tärkeintä.

Mutta Teemun leikkimielisestä tokaisusta jäin miettimään saariamme.

Itse tunnen tottakai paikkakunta-ylpeyttä ajaessani ”Kaksikerta — saaret salmien sylissä” -kyltin ohi. Olemme saapuneet kuningaskuntaan! Miten hieno ja omaperäinen paikka nämä kaksi saarta ja niiden alueet ovatkaan.

Voisivatko kyltit näyttää vaikka tältä? Kuva ja kuvankäsittely: Miska Kaukonen

Jo aiemmassa 2X-lehden artikkelissani kirjoitin, miten mielen valtaa rauha, kun saapuu sillan yli Satavaan. Silta on kuin portti johonkin omanlaiseensa ulottuvuuteen. Ja ominta-keinen Kaksikerta-kyltti johdattaa vielä syvemmälle maaseutumaiseen, hieman

Kustavin saviset kiinteistönumerot luovat kuin huomaamatta yhtenäisyyden tuntua ja ovat kiinni paikkakunnan savesta valmistamisen historiassa. Kuvakollaasin kuvat: Miska Kaukonen

satumaiseen tunnelmaan. Kuin pala Saariston lapset -sarjaa, mutta Suomessa. Jotain näissä saarissa vain on. Ja jotenkin voisi olla vielä enemmänkin...

Jos oikein lähdetään vertailemaan, niin lähimpänä samankaltaista tunnelmaa ovat ehkä Kustavi tai Teijon ruukkikylä-alue. Oletteko huomanneet, miten yksinkertaisella keinolla nämä kaksi paikkaa ovat tehneet omasta alueestaan yhtenäisen? Tienviitoilla! Teijon alueella on omat "Teijon Ruukkikylä" -kyltit jokaiseen paikkaan, luontopolkuun ja nähtävyyteen. Kustavissa puolestaan yhtenäisyyttä luovat tienvarsilla näkyvät, luultavimmin Kustavin Savipajassa valmistetut saviset kiinteistönumerokyltit. Hieno osoitus siitä, että yksinkertaisilla asioilla saadaan aikaan aivan oma maailmansa. Toki kummallakin paikalla on muitakin – myönnettäköön, huomattavahkojakin – vahvuuksia kuin kyltit, mutta kyltit luovat kuitenkin yhtenäisyyden tuntua ja tunteen pois totutusta valtion kylttipajan kaavasta.

Tokihan meillä on myös laki, jonka vuoksi – hyvä niin – meillä on yhtenäiset viralliset kyltit. Mutta voisivatko niiden rinnalla toimia saarten omat, persoonallisemmat viitoitukset?

Leikitäänpä hetki ja mietitään. Jos ei nyt jokaiseen tiehen ja kiinteistöön, niin ainakin tärkeimpiin paikkoihimme: Ekvalla, Hennala, Marielund, paloasema, seuraintalo, Erikvalla, Heinänokka, museotorppa, kirkko, Kaksikerranjärven hiekkaranta, Brinkhall, Harjattula, Sinappi jne. Voisiko se luoda saarista vieläkin omaperäisemmän paikan? Ehkä. Ainakin Anja ja Raimo Narjuksen ideoima ja luoma lämmin tervetulokyltti sillan kupeessa tekee jo näin.

Olisikohan paikallisista ideoimaan ja toteuttamaan tällaista hanketta, mietin?

Ainakin ajatus on nyt laitettu ilmoille.

Satavan kuningaskunta, totta tosiaan. Ja Kaksikerrankin. Ilman kuninkaita tai kuningattaria. Tai sitten joka tontilla on omansa.

Teijon ruukkikyläalueen kyltityksiin haettiin EU-rahoitus. Kuvakollaasin kuvat teijo.fi-sivustolta

Hirvensalo-seuran ja Kakskertaseuran yhteistapaaminen

Seurojen edustajat tapasivat 30.9.2025 Hirvensalossa, Kaupunkikartano Ruokorannassa. Yhteistä agenda löytyi sen verran, että päätettiin jatkaa tapaamisia samoissa merkeissä jatkossakin. Alle on lyhyesti koottu tämän ensimmäisen tapaamisen keskustelunaiheita Hirvensalo-seuran puheenjohtajan Jari Haunisen muistiin kirjaamina. Muutama päivityskin on niihin jo tehty.

• Saarten luonto / luontopolut

Hyödynnetään Sami Pyörteen ja Raimo Västinsalon aikaisempia artikkeleita Saarten ulkoilu- ja luontoreiteistä, unoh-

Yhteistyön merkeissä kokoonnuttiin Kaupunkikartano Ruokorannassa. Kuva: Riku Lehtinen.

tamatta Saarten näköalapaikkoja. Uusin luontopolku on partiolippukunta Kakskerran Kaksoispisteen toteuttama reitistö, mikä lähtee Kakskerran Erän laavulta Hyyrilästä. Aineiston voisi tuottaa nettiin, josta se olisi helposti saatavana ja päivitettävänä – ei poissuljeta myöskään paperiversiota.

• Saarten yleiset rannat

Tällä hetkellä olemassa ja käytössä ovat vain Ekvalla Satavassa ja Brinkhallin ranta Kakskerrassa. Hirvensalossa Sorttämäen ranta on ”työn alla” ja Haarlanlahden kaavamerkinnässä on yleinen ranta. Margareetan entinen uimaranta Hirvensalon Tammistossa on nyt Karavaanareiden vuokraama, mutta kaupungin omistama. Potentiaalinen, mutta vaatii kunnostusta?

• Liikennejärjestelyt

Bussiliikenteen uudelleen järjestelyt; bussivuoroja on vähennetty Satava-Kakskerrasta ja koululaisilla on ongelmia ehtiä ajoissa kouluun tai vaihtoehtois-

ti pitää lähteä hyvin aikaisin aamulla, jo klo 7. Tähän on haettu muutosta ja osin jo saatiinkin. Hirvensalossa haasteena on kokoomalinjojen kattavuus, kun uudet asuinalueet jäävät reittien ulkopuolelle.

Kevyenliikenteen väylät Satava-Kakskerrassa tarvitaan ensisijaisesti Vapparintielle ja Samppaantielle. Hirvensaloon ensisijaisesti Häppilä – Tammistontien osuudelle ja seuraavaksi Majamäki-Kukola, Maanpää ja Kaistarniemi -osuudet. Kun saarilla on kattavat ja turvalliset kevyenliikenteen väylät, ne toimivat houkuttelevina ja turvallisina pyöräilyreitteinä kaikille kaupunkilaisille, vrt. Ruissalo.

Toinen silta mantereelle.

• **Päiväkodit ja koulut**

Tällä hetkellä kaikki em. palvelut ovat vain Hirvensalossa. Satava- Kakskertaan kaivataan oma koulu. Kun saarten väkiluku kasvaa, se on välttämätön, ja toisaalta koulun olemassaolo myös toisille saarille lisää asukkaita.

• **Vanhuspalvelut**

Tällä hetkellä kaikki laitospalvelut ovat Hirvensalossa. Kakskerrassa on vapaaehtoisvoimin toiminut ”Tiistaikerho”, mutta sen voimavarat ovat vähissä.

• **Kakskerran Sopimuspalokunta**

Sopimuspalokunta on osallistunut Hirvensalo- ja Kakskertapäiville. Toivottavasti tämä perinne jatkuu ja se osallistuu päiville myös tulevana vuosina. Uusien

kannatusjäsenten hankinta – paras palovakuutus.

• **Lasten leikkikentät ja Saarten yleiset liikuntapaikat**

Kaikki lasten leikkikentät Hirvensalon puolella, Satavan Ekvallassa uimarannan yhteydessä on kesäkäytössä, ei ympäri- vuotista käyttöä.

Urheilukenttiä on Kakskerran Seuraintalolla ja Hirvensalossa Heiton-, Moikoisten-, Majamäen- Pikisaaren ja Seiskarintien kentät. Lisäksi WA-koulun ja Haarlan koulun kentät. Kakskerran vanhan koulun kenttä ei ole enää käytössä.

• **Muistolaatta / ”veistos” 1944 Satavan lossirannan bussiturman muistoksi**

Seppo Muurinen on tehnyt asiasta valtuustoaloitteen. Muistomerkin yhteyteen pitää järjestää myös pysäköintimahdollisuus. Mahdollinen paikka on tiealue, joka johtaa alas rantaan entisen lossipaikan laiturille, mistä on juuri purettu luhistumassa ollut rakennus.

• **”Saarten Yhteistyön Puu” Hirvensalon Arboretumiin 2026**

Seurojen hallitusten jäsenet hankkivat ja istuttavat yhteisen puun Arboretumiin. Suomi-100 hankkeena alkanut puiden istutuksen tavoite on 100 istutettua puuta vuoteen 2029 mennessä, jolloin Turku täyttää 800 vuotta. Nyt ollaan puolivälissä.

Kakskertaseuran tapahtumia 2025

Kulunut vuosi oli Kakskertaseuran historian 70. toimintavuosi. Seuran hallitus päätti jo syksyllä, ettei varsinaista vuosijuhlaa erikseen järjestetä, vaan juhlinta tapahtuu kesällä kakskertapäivien yhteydessä, missä seuralla oli tänä vuonna järjestämisvastuu.

Seuran vuosikokous hyväksyy vuoden toimintasuunnitelman, mutta sitä täydennetään tarvittaessa mahdollisten muutosten tai lisäysten tullessa. Toimintaa pyörittää seuran hallitus ja työvaliokunta, mutta tapahtumien järjestely on paljolti kulttuuri- ja toimintatyöryhmäme käsissä. Tässä katsauksessa asiat kerrotaan toteutumisjärjestyksessä. Tarkempaa tietoa kuvien kera löytyy kotisivujemme uutispalstalta (www.kakskertaseura.fi).

Hallitus ja työvaliokunta

Puheenjohtajien ja sihteerin muodostama työvaliokunta kokoontuu valmistelemaan hallitukselle esitettäviä asioita. Hallitus kokoontuu kunkin kuukauden toisena keskiviikkona, heinäkuuta lukuun ottamatta. Kokoontumispaikkana on yleensä seuran toimintakeskus Kakskerran Seuraintalo, mutta kokouksia pi-

detään myös muualla. Kesäkuun kokous pidettiin Heinänokalla ja syksy aloitettiin Piia Kramsun kotona ja jatkettiin syyskuussa Jaana Majatien luona. Hallituksen päätöksistä on kerrottu kotisivuilla otsikolla 'Hallituksen kuulumisia'. Niitä ei enää tässä yhteydessä referoida.

Neulomakerho

Kevät ja syksy harrastetaan Seuraintalolla, kesäkausi laitureilla ja terasseilla, parittomien viikkojen tiistaisin. Kokoontumisiin on vapaa pääsy, kaikki käsitöistä kiinnostuneet ovat tervetulleita. Osallistujamäärä on vaihdellut välillä 8-15. Kokoontumiset toimivat myös tarinapajoina, niissä parannetaan maailmaa sekä suunnitellaan ja keskustellaan tulevista

Kesäneulojaiset, lähdössä Kulhoon. Kuva: Piia Kramsu.

tapahtumista. Suurin osa neulojista on mukana myös toimintatyöryhmässä.

Kirjapiiri

Kirjapiiri on linkitetty neulomakerhoon siten, että se kokoontuu kuukauden viimeisen neulomakerhon edellä tuntia ennen sitä. Ennakkoon sovitaan käsiteltävä teos, jonka joku osallistujista esittelee ja sitten keskustellaan. Tänä vuonna esillä olleista teoksista on tässä lehdessä oma, Pia Arasolan kirjoittama kertomus.

13.1. Kaksikertapäivien suunnittelu

Kesän Kaksikertapäivien valmistelu aloitettiin hyvissä ajoin. Saarten yhteisöistä koottu suunnitteluryhmä piti ensimmäisen kokouksensa Nuutin päivänä 13.1. ja pisin kevättä vastaavia kokoontumisia pidettiin 6 kertaa. Itse Kaksikertapäivää vietettiin 28.6. ja siitä on lehdessä erillinen kertomus.

28.1. Vuosikokous

Seuran vuosikokous pidettiin Seuraintalolla. Vuosikokouskutsu julkaistiin 2x-lehdessä 2*2024, toimitettiin jäsenistölle sähköpostina ja julkaistiin kotisivuilla. Paperiversiona se oli saatavana myös kokouspaikalla, erillistä kokousvihkosta ei enää aikaisempien vuosien tapaan painettu. Hallituksen erovuoroisista jäsenistä Piia Kramsu ja Juha Mäki jäivät pois. He saivat ansaitsemansa kiitokset arvokkaasta työstään seuran ja jäsenistön hyväksi. Heidän tilalleen kaksivuotiskaudelle 2025-2026 valittiin Miia Aaltonen ja Janne Hannuksela, muut erovuoroiset jatkoivat. Loput sääntö-

määräiset asiat tulivat myös käsiteltyä ja kaikki sujui odotusten mukaisesti.

2.3. Missiotreffit Hennalassa

Seurakunnan ja saarten yhdistysten perinteiset missiotreffit pidettiin todella keväisissä merkeissä laskiaissunnuntaina. Laskemisesta ei kuitenkaan voinut iloita, lunta ei ollut tippaakaan.

Perheen pienimmille oli varattu Auran Nuuskujen vetämää koiravaljakkoajelua ja seuraavalle ikäryhmälle Kaksikerran Erän opastamaa linnunpönttöjen tekoa valmiiksi sahatuista rakennusosista. Eritäin suosittu rasti oli makkaran paisto nuotiolla.

Linnunpönttöjen rakentelua. Kuva: Jarkko Koskinen

18.5. Kaatuneitten muistopäivä

Kaatuneitten muistopäivää vietettiin perinteisin menoin. Messun ehtoollisneen hoiti kirkkoherra Tuomo Norvasuo ja kanttorina toimi Päivi Hannuksela. Paikalla oli kaikkiaan 34 henkilöä. Asiaan kuuluvien rituaalien jälkeen siirryttiin sankarihautoille. Siellä seurakunnan seppelleen sankarimuistomerkille laskivat Tuomo Norvasuo ja Seppo Muurinen,

Kakskertaseuran kukkalaitteen laski seuran puheenjohtaja Raimo Västinsalo mukanaan seuran sihteeri Jarkko Koskinen. Tämän jälkeen kukitettiin vielä kaikki 17 sankarihautaa partiolippukunta Kakskerran Kaksoispisteen toimesta.

’Sun kätes Herra voimakkaan’ päätti tapahtuman haudoilla ja siirryttiin huoltorakennukselle kirkkokahveille. Sen tarjosi Kakskertaseura.

Kukitukset alkamassa, ensiksi laskivat seurakunta ja Kakskertaseura, sen jälkeen partiolaiset. Kuva: Santra Koskinen

14.-15.6. Kirppis Seuraintalolla

Kakskertaseura järjesti kirppiksen Seuraintalolla kahtena päivänä. Osa myyntipöydistä oli sisällä, osa ulkona. Sisätiloihin tulevilta myyntipisteiltä perittiin pieni hinta, 5 €/päivä, ulkotiloista ei peritty maksua. Paikalla oli myös nuorten ylläpitämä buffetti.

28.-29.6. Kakskertapäivät

Päivää vietettiin teemalla ’Elämää meren äärellä’. Onhan pitäjämme meren ympäröimä. Samalla juhlittiin seuran 70-vuotistaivalta ja alkua menikin taustayhteisöjen onnittelujen vastaanotossa. Päivien vietosta on erillinen tarina tässä lehdessä.

Yleisö paikoillaan ja esitys Myrskyluodon Maijasta alkamassa. Kuva: Susanna Itähaarla.

10.8. Vesibussiretki Seiliin

Sääennusteesta poiketen päästiin kauniissa säässä tekemään onnistunut vesibussiretki Seiliin. Perillä meitä odotti ensin ruokailu, sitten tutustuminen vanhaan hospitaaliin ja ulos kuulemaan oppaan kertomus saaren historiasta. Käynti vielä Seilin kirkossa ennen paluuta vesibussille ja kotimatkalle. Meitä oli mukana 47 tyytyväistä saarelaista ystävineen.

Ulkona kuultiin mielenkiintoinen tarina saaren historiasta. Kuva Santra Koskinen.

30.8. Myllyjuhla ja elotulet

Juhlaa vietettiin taas perinteisin menoin. Väkeä oli paikalla 35 henkilöä ja sade piti koko juhlan ajan taukoa. Alkuvalmisteluksi puheenjohtajamme oli käynyt leikkaamassa pahimman heinikon pois ja tuonut paikalle penkit Seuraintalolta.

Kahvituksella aloitettiin. Pelimannit Jari Hauninen ja Ahti Saarinen esittivät omia ja toisaalta myös tunnetumpia laulelmia. Pienen paussin aikana puheenjohtaja tarinoi myllyn vaiheista ja sitten jatkettiin laulelmilla. Tilaisuuden päätteeksi oli vielä mahdollisuus tutustua lähistöllä oleviin ryssän uuneihin.

Juhlan jälkeen lähdettiin odottelemaan illan pimentymistä ja elotulien sytyttämistä Satavan sillan kaiteeseen. Elotulien sytyttämisperinne Turussa alkoi Kakskertaseuran aloitteesta 50 vuotta sitten v. 1975.

30.9. Hirvensalo-seuran ja Kakskerta-seuran yhteistapaaminen

Seurojen yhdyshenkilöt tapasivat Kaupunkikartano Ruokorannassa, Hirvensalo-seuran kutsusta. Paljon oli yhteistä asiaa keskusteltavana: luontopolut, yleiset rannat, liikennejärjestelyt, päiväkodit, koulut ja vanhuspalvelut, ym. Toki esillä oli myös Satavan lossirannan busiturman muistoksi teetettävä muistolaatta. Yhdessä päätettiin myös istuttaa 'Saarten Yhteistyön Puu' Hirvensalon arboretumiin. Kooste keskusteluista löytyy tästä lehdestä.

26.10. Sadonkorjuun ja kädentaidon päivä

Martinseurakunta ja MTK-Kakskerta järjestivät jo pari viikkoa aikaisemmin 12.10. Sadonkorjuun kirkon, missä kiitettiin ja siunattiin vuoden sato.

Nyt Seuraintalolla oli vuorossa Kakskertaseuran järjestämä perinteinen sa-

donkorjuun ja kädentaidon päivä. Kesän sadosta valmistettujen tuotteiden lisäksi merkittävä paino oli erilaisissa kädentaidon töissä. Erillisiä myyntipisteitä oli seitsemän ja myynnissä monenlaisia käsitöitä, yhdistysten omien tuotteiden myyntiä ja lisäksi Kakskertaseuran hankkimia nimikkotuotteita - viirejä, paitoja, kasseja ja mukeja. Seuran jäsenille annettiin pimeiden iltojen varalle seuran logolla varustettu heijastin.

Keittiön puolelle oli kulttuuri- ja toimintatyöryhmän naiset järjestäneet marjaisia maistiaisja, jotka tekivät hyvin kauppansa kahvin ja teen kera.

Buffetin antia, tuoteseloste oli tehty kaikelle tarjolla olleelle. Kuva: Hanna Mujunen

29.10. Kakskertapäivien loppukaronkka

Päivien järjestelyissä mukana olleet koontuivat Hirvensalon uuden kirkon/seurakuntatalon tiloihin muistelemaan mennyttä tapahtumaa, kiittämään osallistujia ja tekemään parannuksia seuraavaa Kakskertapäivää varten. Samalla luovutettiin järjestelyistä syntynyt kirjallinen materiaali päivien seuraavalle päävastuujärjestäjälle Martinseurakunnalle.

15.11. Pikkujoulut Seuraintalolla

Hyvissä ajoin ennen joulua vietettiin Seuraintalolla Kaks kertaseuran pikkujouluja. Orkesterina oli tänä vuonna Druo Puttone. Harjattula oli toimittanut paikalle makoisaa syötävää ja me osallistujat pääsimme viettämään mukavaa yhdessäoloa laulun ja seurustelun myötä. Ennen ja jälkeen juhlien talkooporukka järjesteli tilat kuntoon.

Pöydät katettuina odottamassa juhlijoita. Kuva Jarkko Koskinen.

LOPPUVUODEN TAPAHTUMIA

Lehden ilmestymisen jälkeen tulee vielä muutamia tapahtumia ennen vuoden vaihdetta. Näistä saa tarkempaa tietoa myös kotisivujemme Tapahtumat-palstalta. Osan näistä järjestämme itse, osa on yhteistoimin järjestettyjä ja jotkin ovat hyvien yhteistyökumppaniemme järjestämiä. Kaikissa olemme tavalla tai toisella mukana.

6.12. Itsenäisyyspäivän kirkko ja sankarivainajien muistaminen

Päivän lyhyt jumalanpalvelus alkaa kello 12, minkä jälkeen muistamme sodan uhreja ja erityisesti sodassa kaatuneita

saarelaisia Kaks kerran kirkon sankarihaudoilla ja -muistomerkillä (Mustonen, Hannuksela). Mukana järjestelyissä Martinseurakunta, partiolippukunta Kaks kerran Kaksoispiste ja Kaks kertaseura. Tilaisuuden jälkeen kirkkokahvit Hennalassa (Hennalantie 10, Satava).

7.12. Joululounas Hirvilammella

Jouluinen pöytä katettuna Hirvilammella (Vapparintie 692, Kaks kerta) sunnuntaina 7.12. klo 14. Pöytävaraukset 4.12.2025 mennessä osoitteeseen info.hirvilampi@gmail.com. Tarjolla on kaikkia perinteisiä jouluruokia, katso kotisivuiltamme www.kaks kertaseura.fi. Ruokailun jälkeen suunnataan kirkolle laulamaan joululauluja.

11.12. Brinkhallin metsäkirkko

Jouluinen metsäkirkko Brinkhallin maastossa (Brinkhallintie 414, Kaks kerta) torstaina 11.12. Lähtö Brinkhallin pihalta kello 18, päätteeksi glögitarjoilu kartanon pihalla. Järjestäjinä ovat Brinkhallin Ystävät, Kaks kerran Kaksoispiste ja Martinseurakunta.

14.12. Joulumyyjäiset Museotorpalla
Museotorpan (Salmenrannantie 4, Sata-
va) joulumyyjäiset pidetään sunnuntaina
14.12. klo 12-15. Kaks kertaseuralla on
paikalla omaa myyntiä, myydään seuran
tuotteita. Joululahjoiksi sopivat mm.
seuran t-paita, kassit, mikit ja viirit.

22.12. Jouluinen yhteislaulutilaisuus
Joulu lähestyy ja on aika virittäytyä jou-
luliseen tunnelmaan. Kaks kertaseura
järjestää oman joulu- ja yhteislaulutilai-
suuden Kaks kerran kirkossa maanantai-
na 22.12. klo 19-20, vetäjänä on kantto-
ri Päivi Hannuksela. Tapahtuma on kai-
kille saarelaisille avoin, joten voit ottaa
naapurisi tai ystäväsi mukaan.

*Kaks kertaseura tarjoaa glögiä
ja pipareita!*

KAASKERRAN KIRKON JOULU

Kauneimmat joululaulut Kaks kerran kir-
kossa 7.12. kello 16; Norvasuo, Hannuk-
sela, Ustjugov

14.12. kello 17 Kauneimmat joululaulut
Goes Pop; Mustonen, Ustjugov

21.12. kello 13 Lasten kauneimmat jou-
lulaulut; Kuusela, Hannuksela, Harjunpää

Joulun hartaustilaisuudet

24.12. Jouluaaton hartaudet klo 14 ja 15

25.12. klo 8 Jouluaamun sanajumalan-
palvelus

ALKUVUOSI 2026

Kaks kertaseuran vuosikokous helmi-
kuussa vahvistaa vuoden 2026 toiminta-
suunnitelman ja sen tapahtumakalente-
rin, mutta jo ennen tuota kokousta toi-
minta alkaa muutamilla tapahtumilla.

Neulomakerho toimii parittomien viik-
kojen tiistaisin Seuraintalolla kello 18-20
keväällä 13.1.-24.3. ja syksyllä 8.9.-
15.12.. Kesällä neulotaan ulkona myö-
hemmin valittavissa paikoissa 2.6.-11.8.

Kirjapiiri kokoontuu tiistaisin Seurainta-
lolla kello 17-18 keväällä ja syksyllä seu-
raavina päivinä: 27.1., 24.2., 24.3., 22.9.,
20.10. ja 17.11.

Kysy Kakskerrasta

*Mistä juontuu Brinkalan kylän mailla, Kakskerranjärveen
niemekkeenä pistävän alueen nimi Paavola?*

Marja Tuomola lähestyi syyskuussa Kakskertaseuraa pohdiskellen Paavolana tunnetun alueen taustoja. Hän kirjoittaa:

Kakskerranjärven pohjoisrannalla, järven puolenvälin tuntumissa on alue, joka on askarruttanut mieltäni pienestä lähtien. Viisikymmenluvun alkupuolella alkoivat kesänviettomme Kakskerrassa. Kun sain ikääni muutaman vuoden lisää saatoin kulkea sisarusteni kanssa lähitienoilla. Usein kohteeksi tuli edellä kerrottu alue, joka on terävästi järven ulottuvan kallioisen niemenkärjen ja Brinkhallin kartanon hevoshaan (nykyään Turun kaupungin Brinkhallin uimaranta) välissä, lähempänä niemenkärkeä. Aluetta kutsuttiin Paavolaksi ja se ulottui yhdeltä reunaltaan järveen. Melko pienellä alueella kasvoi puita ja ympärillä oli peltoa.

Siellä kasvoi myös syreenejä, joka tuntui hiukan kummalliselta, mutta vallan ihanalta, kun pari kukkaoksaa saattoi ottaa mukaansa. Syreenien kasvu liittyi mitä ilmeisimmin rakennuksen "raunioihin", jota saattoi jonkin verran havaita ruohojen ja heinien seasta. Vanhempi veljeni tutki maastoa tarkemmin ja löysi

toisinaan joitakin esineen palasia. En muista, että koskaan olisin osannut ihmetellä ja kysellä vanhemmiltani, miksi tuota paikkaa kutsuttiin Paavolaksi.

Viime vuoden huhtikuussa huomasin, että Turun karttatiedoissa voi valita kartalla näkyvät tiedot ja siitä edetä "ilmakuvat ja muut kartat", jolloin tulee mahdollisuus ruksata katsottavaksi haluttu kartta. Kun valitsin "Turku ilmakuva 1939" tuli näkyville laaja Turun alueen ilmakuva sisältäen myös Kakskerran saaren. Kun katselin Brinkhallin kartanon aluetta, huomasin, että kartanon rakennuksiakin silloin sivunneen Brinkhallintien alapuolella, lähellä järveä, näkyi pienempi tie. Tuo pikkutie ohittaa Paavolan alueen jatkuen kauempana sijait-

Kuva 1. Kysyjän Paavolaksi kutsuman alueen rakennukset on korostettu keltaisella vuoden 1939 ilmakuvaan (ote). Vasemmalla alhaalla Hyyritilä peltoineen ja ylhäällä oikealla Brinkhallin kartano. Turun karttapaikka, Kartat ja ilmakuvat.

seville ladolle ja pelloille. Kyseisessä il-
makuvassa Paavolan kohdalla näkyykin
rakennuksia. (Kuva 1)

Turun karttapalvelulla on vuoden 1973 ilmakehän kuva, jossa mukaan kuvaukseen on tullut taas Kakskerta. Siinä kuvassa ei Paavolan rakennuksia tietenkään enää näy, koska niitä ei ollut enää olemassa 50-luvulla.

Olisiko Kaksikertaseura ry:llä tietoa, tai voisiko seura selvittää Paavolan alueen historiaa?

p.s. Paavolaksi kutsun alueen ohittavaa tietä länteen päin mentäessä pikkutie tekee jyrkät mutkat ja tie kulkee sitten metsäalueen alareunaa pitkin. Metsikön päättyessä vastaan tulee kapea pelto-alue, jossa on isohko oja ja tie kääntyy siinä jyrkästi oikealle. Viisikymmenluvulta pitkälle yhdeksänkymmenluvulle tuossa tien mutkassa, ojan reunalla, kasvoi runsaasti isoja keltaisia vadelmia. Mistä lie olleet peräisin.

Kapean peltoalueen toisella puolella on metsäinen alue. Ladon pohjoispuolella kasvaa sekametsää, mutta alalaidassa metsä muodostuu lehtikuusista. Lehtikuusia on edelleen runsaasti, vaikka niitä jouduttiin poistamaan muutama vuosi sitten melkoisen runsaasti sähkölinjan tieltä. Mitenkähän lehtikuusimetsä on tuolle alueelle mahtanut muodostua - mielenkiintoinen aihe sekin!

p.s.2 Paavola nimi tuli esille toisessakin yhteydessä.

Kuva 2. Ote oletettavasti 1600-luvun puolivälissä laaditusta kartasta, johon Paavolan talo (Pafola) on merkitty kaksitaloisen Hyrdilän ja Brinkalan väliin. Maanmittaushallituksen kartat.MH MH 6. Charta på Maska och Pijckie Häradser belägne i Abo Låhn. Kansallisarkisto, digitoidut aineistot.

Kun isäni rakensi pikkuruisen saunamökin kesällä 1953, päästiin sinne pätieltä alkumatka metsätietä pitkin ja loppu taivallettiin polulla. Tietä parannettiin ja myöhemmin jatkettiin.

Tuli myös se tilanne, että tielle piti antaa nimi. Vanhempani kertoivat, että ehdolla olivat olleet Paavolantie ja Tuomolantie. Muistan, että Paavolantie olisi hylätty sen vuoksi, että Turussa oli jo Paavolantie. Nyt Turusta kylläkin löytyy vain Paavolankatu. Tuomolantie jäi valitsematta syystä, jota en enää muista. Tuomolantie löytynee melkein kaikista lähikunnista.

Mökkitiemme sai nimekseen Lehtikuusitie - ja varsin oiva nimi se onkin lehtikuusimetsän reunaan sijoittuen.

*Kun me kolme lasta olimme vanhem-
pia, niin naureskeltiin sitä, kun isämme
sieltä pikkuruisesta saunamökistä lähti
Kaksikerran Huvilanomistajien Yhdistyk-
seen. Tuon 'ry':n rahastonhoitajana*

Kuva 4. Kivijalkoja Paavolan kumpareella. Kuva Turun kaupunginmuseo, Leif Kronberg 2018. MIP.

*isämme (Kauko Tuomola) hääräili paris-
sen kymmentä vuotta.*

*"Villamme" on ollut verraton ja niissä
maisemissa viihdytään edelleen!*

Vastaus Kaarin Kurri:

Kiitos mainiosta kysymyksestä, joka johdattelee pohtimaan, kuinka Kaksikerta on aikojen saatossa muuttunut ja kuinka vanhat paikannimet ja merkit maisemassa avaavat silmät menneisyydelle. Tie-
linjat ovat muokkautuneet autoille sopiviksi ja monet vanhat talot hävinneet tai korvautuneet uudella asutuksella, puhumattakaan viljelmistä ja pihapiireihin liittyneestä kasvillisuudesta.

Vanhon kylän katoaminen liittyy etenkin 1500- ja 1600-luvuilla talojen kyvyttömyyteen maksaa verojaan eli autioitumiseen ja suurten rälssitalojen muodostamiseen. Prinkkalaan eli Brinkhallin kartanoon, joka sai verovapauden vuonna 1568, liitettiin jo vuonna 1574 Monnoinen ja Iisala ja pian Tulkkilan ja Paavolan perintötilat. Myöhemmin kartano nielaisi Haaviston, Hyyrtilän, Kokkilan sekä Mattilan. Brinkhallin alaisia tiloja 1800-luvun vaihteessa olivat myös Kierlä, Kolli, Kullelan Alitalo, Raustvuori ja Naulan Yli- ja Alitalo.

Brinkhallista tuli ison reduktion myötä 1600-luvun lopulla ratsutila, jonka piti säilytetyn säterioikeuksiansa vastineeksi varustaa ja ylläpitää rakuuna (ratsukko) ruotuväen tarpeisiin. Lukuisien kyläliitosten ohella hahmottamista hämmentää myös torppien perustaminen 1700-luvulla ja se, että osa kartanoon sulautuneista tiloista saattoi jatkaa olemassaolnaan torppana. Ja jotta asia olisi vieläkin kimurantimpi, ottivat torpparit ja aputilojen viljelijät usein nimensä talosta ja veivät sen mukanaan muuttaessaan uudelle paikalle. Vuonna 1821 Brinkhallissa oli torppien lisäksi kolme muonamiesperhettä ja saman verran perheellisiä renkejä, joiden asukkaat löytyvät asiakirjoista, mutta joiden asumuksien paikkaa ei tunneta, mikäli perimätietokin on katkennut. Karttojakin on säilynyt tai laadittu vain satunnaisesti ja vanhimmat tilakohtaiset ovat vasta 1600-luvun lopulta.

Kaksikerranjärven pohjoispuolella sijainnut Paavola oli uudenajan alussa (1540) veroluontoinen yksinäistalo, vuoden 1571 maakirjassa se on kaksitaloinen, mutta 1586 kylän taloluku on jälleen 1. Paavola autioitui 1580-luvun lopulla ja joutui Brinkhallin herra Hannu Eerikinpojalle. Siitä lähtien se kuului rälssimaana Brinkhallin tiluksiin ja hävi-

si vero- ym. luetteloista. Taloa viljeli ilmeisesti vuokraviljelijä, joka maksoi veronsa aateliselle. Paavola esiintyy nimellään niin 1600-luvun puolivälissä laaditussa kihlakuntakartassa kuin vuonna 1699 laaditussa Hyrdilän maakirjakartassa, mihin se on merkitty Brinkhallille kuuluvana rajanaapurina. Kihlakuntakartan mukaan sen kylätontti sijaitsi meren ja järven puolivälissä. (Kuva 2)

Paavola vaikuttaa muuntuneen 1700-luvulla torpaksi. Rippikirjojen mukaan Brinkhallilla oli 1700–1800-luvuilla 4–6 torppaa. Tuulensuu ja lukkarin asutusta Norrvik sijaitsivat kirkon lähistöllä ja Erikvalla nimensä mukaisesti Satavassa. Näiden lisäksi mainitaan Järvenperä, Ranta ja Pihlqvist (puutarhurin torppa), joiden sijainti ei ole minulle auennut. Paavolan torppa esiintyy ainoastaan vuosina 1784–1807 pidetyssä rippikirjassa. Torppien viljelijät vaihtuivat usein; Paavolan asukkaita olivat mm. torpparit Henric Johansson, Anders Andersson, Hans Johansson ja Johan Timén perheineen.

Vertaamalla Brinkhallin kartanon maismaa vuonna 1780 laadittua karttaa (kuva 3) vuoden 1939 ilmakuvaan (kuva 1), on helppo hahmottaa Paavolan vanhojen peltojen ja niittyjen sijainti suhteessa nykymaisemaan. Entisen Paavolan talon tai torpan tonttia ei vuoden 1780 karttaan ole kuitenkaan merkitty ja ilmakuvaankin rakennusten paikalla on siinä vain rakentamaton kumpare.

Vanhat kylätontit sijaitsivat yleensä viljelmien tuntumassa suojaisilla paikoil-

la. Sellaisia ovat mm. mäkien eteläsyrrät. Paavola vaikuttaisi sijainneen mäenkumpareella, joka jää nykyisen Lehtikuusitien jyrkän mutkan kainaloon. Paikalla on kaksi kookasta, uudehkolta vaikuttavaa rakennuksen pohjaa, mutta siellä on säilynyt näkyvillä myös muita rakenteita, kuten ladottu tulisijan pohja ja epäsäännöllisiä, pieniä röykkiöitä, joten kyseessä

Kuva 3. Ote Brinkhallin säterirusthollin pelto- ja niittykartasta vuodelta 1780. Aikoinaan Paavolan kylälle kuuluneet maat sijaitsivat vasemmalla ja Brinkhallin oikeassa alakulmassa. Åbo Akademian arkistokokoelmat, Finna.

täytynee olla vanhaan tilaan liittyvä tonttimaata. Alue on merkitty Muinaisjäännösrekisteriin Paavolana. (Kuva 4)

Samaisessa metsäsaarekkeessa kasvavat myös lehtikuuset, joiden istuttaja jää tällä erää avoimeksi. Siperianlehtikuusia tiedetään istutetun 1930-luvulla myös Ruissaloon ja Kaksikerrassa Monnoisiin. Selvittämättömäksi mysteeriksi jää myös ilmakuvaan näkyvät rakennukset, joita ei 1900-luvun alkupuoliskon karttoihin ole merkitty. Ehkä joku lukijoista osaa kertoa näistä tarkemmin.

Yhdistysten kuulumisia

KAJSKERRANJÄRVEN SUOJELUYHDISTYS RY

Kaksikerranjärven Suojeluyhdistys on perustettu vuonna 1982 ja sen perustavoite on Kaksikerranjärven sekä sen vesija rantaluonnon monipuolinen tarkkailu, vaaliminen ja huolenpito. Tässä toiminnassaan suojeluyhdistys on yhteydessä niin Turun kaupunkiin kuin ympäristöviranomaisiin sekä kaikkiin järven sidosryhmiin. Suojeluyhdistys on mukana Turun kaupungin Kaksikerranjärven neuvottelukunnassa.

Järven tilaa seurataan ennen kaikkea Lounais-Suomen vesistö- ja ympäristötutkimus Oy:n säännöllisten tarkkailututkimusten myötä, joita tehdään kerran kevättalvella ja touko-syyskuussa kuu-kausittain. Järven kalakannan tilasta saadaan tietoa Luonnonvarakeskuksen kolmen vuoden välein suorittamista koekalastuksista. Näiden lisäksi teetetään myös omia selvityksiä, kuten v. 2021 tehty kattava kasvillisuuskarttoitus.

Järveen liittyvistä hankkeista laaditaan huomautuksia ja mielipiteitä, joissa perustellusti tuodaan esiin se, että järven tilaa heikentäviä toimenpiteitä ei tule sallia.

Jäsenistölle tiedotetaan järven tilasta säännöllisesti jäsenkirjeitse ja vuosikokous kutsutaan koolle alkukesästä.

Lisää tietoa toiminnastamme verkkosivuiltamme <https://www.2xjsy.fi/>

Yhteydenotot: puheenjohtaja Anssi Junnila, ansjunn@sci.fi / 0400 733 058

Kaksikerranjärven suojeluyhdistys r.y.

KAJSKERRAN KAKSOISPISTE RY

Vuosi on kulunut vauhdikkaasti retkien, kisojen ja uuden oppimisen parissa. Toimintaa on ollut ympäri saaria, mutta kotikolomme on Hennalassa.

Syksyn kohokohtana oli lippukunnan oma leiri, jossa viihdyttiin eri ikäkausien voimin luonnon keskellä. Vuoden varrelle mahtui myös unohtumattomia elämyksiä Tammileirillä, jossa seikkailimme viidakossa, sekä Satahangalla, jossa saimme uusia ystäviä aina Hongkongista asti.

Nyt valmistaudumme joulun aikaan ja perinteiseen adventtikalenterimyyntiin – tuotto käytetään retkiin ja varustehankintoihin.

Jos partio kiinnostaa, mukaan mahtuu uusia sudareita!

Lisätietoja:

Tiina Aaltonen, 040 302 4031

Partioterveisin

Kakskerran Kaksoispiste

Yhdessä enemmän seikkailuja!

Kolmnurk logo

Tämän syksyn leirikuva Kunstenniimestä, seesteisen näköinen hetki lämpimässä syyssässä

SATAVAN PIENTALOYHDISTYS RY

Satavan pientaloyhdistys toimii jäsentensä/pienkiinteistönomistajien yhdistyksenä ja valvoo heidän taloudellisia ja paikallisia etujaan. Satavan pientaloyhdistys edistää heidän kiinteistönomistustaan ja hallintaa sekä kulttuuri- ja kotiseututyötä koskevia harrastuksiaan ja kehittää pientaloasumismuodon yleisiä edellytyksiä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi Satavan pientaloyhdistys:

- järjestää kokouksia ja esitelmätilaisuuksia
- tekee viranomaisille anomuksia, esityksiä ja aloitteita
- toimii yhteistyössä samoja tarkoitusperiä ajavien järjestöjen kanssa

Satavan pientaloyhdistys ry on jäsenenä Turun Pientalojen Keskusjärjestö ry:ssä
Nettisivumme löytyy osoitteesta www.satava.info

KAISKERRAN KOTISEUTUYHDISTYS RY

Huhtikuussa vuonna 1967 Kaksikerran kunta lahjoitti Kaksikerran Kotiseutuyhdistykselle luonnonkauniin tilan siinä olevine rakennuksineen, pinta-alaltaan noin puolitoista hehtaaria. Tila sijaitsee Satavan saarella Höyhtisten salmen rannalla. Kotiseutumuseumme toiminta on tässä yli 200 vuotta vanhassa rakennuksessa varsinaisesti aloitettu vasta vuonna 1984.

Yhdistyksemme hallitus, jossa varsinaisia jäseniä on 7 ja varajäseniä 4., kokoon-

tuu vuosittain noin 6 kertaa. Jäsenistöllemme jaamme 4 kertaa vuodessa tiedotteemme, joka sisältää yhdistyksemme tapahtumat.

Markkinoimme toimintaamme fb-sivuillamme, www.facebook.com/Kaksikerrankotiseutuyhdistys, tienvarsimainoksilla sekä kauppojen ilmoitustauluilla.

Toimintamme on aktiivista talkootyötä yhdessä jäsenistömme kanssa, joihin osallistutaan joukolla. Olet lämpimästi tervetullut mukaan toimintaamme ja tapahtumiimme.

Tulevan vuoden tapahtumat teille tiedoksi:

14.2.2026	klo 14-16	Ystävänpäivä / Monotanssit
6.6.2026		Kesäretki: Rönnavikin viinitila ja liittalan lasimuseo
19.6.2026	klo 14	Perinteinen Juhannuksen lipunnosto
27.6.2026		Kaksikertapäivät Hennalassa
18.7.2026	klo 12-15	Kesämyyjäiset
1.8.2026		Retki HAMINA TATTOO
12.9.2026	klo 12-15	Syysmyyjäiset / Kirppis
13.12.2026	klo 12-15	Perinteiset Joulumyyjäiset

Kaikki tapahtumamme pidetään Museotorpallamme Salmenrannantie 4. Tiedustelut ja ilmoittautumiset Pirjo Laakso-Salmi 0400 707199 tai Kaija Väisänen 0400 525234.

Uusi yritys saarilla

Kuulimme jostain, että Kaksikertaan olisi tulossa koirametsä ja saarelaiset alkoivat kysellä aidasta Kierlän metsässä. Kohdetta piti lähteä selvittämään, mutta kukaan ei vielä tiennyt siitä enempää. Myöhemmin löytyi kunnon sivut ja saimme myös yhteyden omistajaan. Olimme jo pitkään suunni-

telleet, että pitäisi mennä tutustumaan uusiin koirametsiin, joita alkoi syntyä eri puolille Turun ympäristöä. Nyt sellainen löytyikin omilta saariltamme.

Varasimme ajan ja saimme avainkoodin, jolla pääsee alueelle, pakattiin reppu ja bernipojat hyppäsivät autoon.

Hyvin varusteltu grillikota. Kuva: Tuire Lindqvist

Pääsimme perille ja saimme portin auki, ja tavarat aitaukseen. Poikia ei tarvinnut kehottaa alueelle, vaan hänät heiluen juostiin tutki-
maan, mikä ihanan tuoksui-
nen paikka tämä on. Kan-
noimme reput ja nuotiopuut
grillikodalle ja lähdimme
koirien perään alueeseen
tutustumaan. Alueella oli
tehty metsätöitä, mikä ei
meidän poikiamme haitan-
nut, ehkä pienempiä koiria
vähän hidastaa. Korkeimpiin
kohtiin oli pystytetty penkit,
joista oli hyvä seurata koiri-
en touhuja, toki ei siinä kau-
an saanut istua, kun sai
koirista seuraa. Ensi lenkin
tehtyäni lähdin sytyttämään
tulua kodalle. Se oli hyvin
varusteltu, löytyi istuinalus-
tat, makkaratikut, koiran
kakkapussit, roskis ja koirien
juomakuppi, jos oma on
unohtunut kotiin. Kodalta oli
lähes koko alueelle hyvä näkyvyys seu-
rata koiria, pian nuotion syttymisen jäl-
keen sain taas heistä seuraa. Olisiko
makkaran tuoksulla ollut vaikutusta?
Poikien eväät olivat selvästi liian vähäi-
set. Sitten olikin tunti jo kulunut ja piti
taas pakata reppu ja siirtyä portille. Siel-
tä löytyi siisti puucee ja kaikki tarvittavat
ohjeistukset.

Kotimatalla autossa oli hiljaisia poikia.

Penkit, joista voi tarkkailla koirien touhuja. Kuva: Tuire Lindqvist

Meille jäi hyvä mieli alueesta, toki ri-
suja oli ehkä vielä paljon (talkoot oli
kuulemma jo tehty, heti meidän käyn-
timme jälkeen) polut vielä vähän kesken.
Kaikki opasteet asialliset, roskiksia riit-
tävästi samoin koiran kakkapusseja.
Kaiken kaikkiaan positiivinen kokemus.
Aloimme heti suunnitella uutta reissua
sinne useamman bernikaverin kanssa.

Karu & Ruka ja henkilökunta

TURUN KOIRAMETSÄ

www.turunkoirametsa.fi

Kierläntie, Kakskerta

KAJSKERRAN HIRVILAMPI

Hirshuvila

Catering

Paviljonki

Perhejuhlat, kokous- virkistys ja
muut yritystilaisuudet

p. 0400 788154

www.hirvilampi.fi

vapparintie 692, Turku

Muista ostaa joulukuusi perinteisesti Delin pihasta!

ATK-Palvelu ARTUKKA

Uusien ja käytettyjen tietokoneiden, oheislaitteiden ja ohjelmien myynti, asennus ja huolto.

Tietojen, sähköpostien ja asetusten siirrot vanhasta tietokoneesta uuteen

Win10 -> Win 11 päivitykset

Virusten ja haittaohjelmien poisto ja puhdistus

ATK-Palvelu Artukka

Kesäaikana: Apajantiellä
Satavassa

Työhuone:

Raunistulantie 15 A
20300 TURKU

Pekka Artukka pekka@atkpalveluartukka.fi
0400 823 307 www.atkpalveluartukka.fi

TÄHÄN AIKAAN VUODESTA TEEMME KAIKKI KODIN KORJAUKSET JA HUOLLOT

Yli 30 vuoden kokemuksella

- Saneeraus- ja muutostyöt
- Sauna- ja kylpyhuoneremontit
- Kosteusmittaukset
- Lämpökamerakuvaukset
- Rappautyöt ja seinäpinnoitukset
- Valvontatyöt rakentamiseen

SATAVAC

☎ 0400 466 700

✉ info@satavarakenne.fi

JOULUA KOHTI K-SUPERMARKET HIRVENSALON KAUTTA

Helpota loppuvuoden
pyhiä nettiostoksilla!

- Tilaa netistä
- Valitse noutoaika
- Nouda kaupalta
- Tuomme ostokset autollesi!

K-ruoka.fi/kauppa tai K-Ruoka -sovellus
Keräilymaksu plussakortilla 4,90.- ilman plussakorttia 6,90.-

KOTIMATKASI
VARRELLA!

*Juhla
kaikille aisteille*

KSupermarket
HIRVENSALO

Tavallista parempi Ruokakauppa

Joulutunnelmaa lähikukkakaupasta!

0400 284882
voikukka@voikukkaflowershop.fi
www.voikukkaflowershop.fi
Stålminkatu 33, 20810 Turku

Tervetuloa!

*Kakskertaseura toivottaa
Rauhaista Joulua ja
Menestystä Vuodelle 2026!*

TURUN SÄÄTÖLAITE- JA POLTINHUOLTO OY

- Öljylämmityslaitteistot
- Kiinteistöautomaatio
- LVI- työt

Arttu Tuomi 044-991 810

Juho Tuomi 040-125 2999

www.saatolaite.fi

2X - lehden toimitus

Julkaisija: Kakskertaseura ry

Päätoimittaja:

Raimo Västinsalo

raimo.vastinsalo@gmail.com

044 337 7541

Toimitussihteeri:

Jarkko Koskinen

jarkko.i.kos@gmail.com

0400 822 855

Taitto ja ulkoasu: Saija Hämäläinen / Painola

Painopaikka: Painotalo Painola

T. Nieminen Oy

Ilmoitushinnat ja ilmoitusten koko (mm)

1/1 takakansi väri	300 €	148 x 168 + 3 mm leikkuuvarat
1/1 sisäsivu väri	250 €	148 x 210 + leikkuuvarat tai 138 x 199
1/1 sisäsivu musta	200 €	kuten yllä
1/2 sisäsivu väri	150 €	vaaka: 148 x 103 + leikkuuvarat tai 138 x 97 pysty: 72 x 210 + leikkuuvarat tai 68 x 199
1/2 sisäsivu musta	120 €	kuten yllä
1/4 sisäsivu väri	100 €	pysty: 68 x 97 tai vaaka: 138 x 46
1/4 sisäsivu musta	60 €	kuten yllä

Kuva: Jaakko Tolonen

Kakskertaseura ry

Kakskertaseura ry c/o Raimo Västinsalo
Mäkivaarankuja 34 , 20960 Turku
kakskertaseura@kakskertaseura.fi
www.kakskertaseura.fi
Y-tunnus 3034542-1
Seuran tilinumero FI20 5711 2740 0121 04

Hallitus

Raimo Västinsalo, puheenjohtaja
Mäkivaarankuja 34, 20960 Turku
raimo.vastinsalo@gmail.com,
puh. 044 337 7541

Seppo Muurinen, varapuheenjohtaja
Monnoistentie 5, 20960 Turku
muurinens@gmail.com
puh. 258 7805, 0400 763 822

Jarkko Koskinen, sihteeri, rahastonhoitaja
Peltolantie 6 D 124, 20720 Turku
jarkko.i.kos@gmail.com
puh. 0400 822 855

Miia Aaltonen
miia.aaltonen101@gmail.com
puh. 040 845 5345

Mika Eklund
mikae@live.fi

Janne Hannuksela
janne.hannuksela@opetukset.fi

Sakari Itähaarla
sakari.itahaarla@gmail.com

Hanna Mujunen
hanna.mujunen@outlook.com

Riina Tuokko
riina.tuokko@gmail.com
puh. 0500 780 547

Pasi Vaimala
pasi.vaimala@pp.inet.fi

Liity jäseneksi!

Seuran varsinaiseksi jäseneksi voi hakea kotisivuiltamme www.kakskertaseura.fi löytyvällä lomakkeella tai lähettämällä yhteystiedot sihteerille. Samassa taloudessa voi olla vähintään yhden pääjäsenen lisäksi haluttu määrä sivujäseniä. Seuran jäsenkirjeet ja kokouskutsut sekä 2X-lehti postitetaan pääjäsenelle. Sivujäsenet ovat pääjäsenten tavoin seuran täysivaltaisina jäseninä oikeutettuja osallistumaan seuran toimintaan ja päätöksentekoon.

Kakskertaseuran myyntituotteet

KAKSKERTA 2

Saaret, ihmiset, vaiheet

ISBN 951-595-013-9 Gummerus 1995, 239 sivua

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kakskertaseuran tilaisuuudet ja tapahtumat

ISÄNNÄNVIIRI Kakskerta -viirejä

iso viiri 50 x 450 cm 80 €

pieni viiri 40 x 350 cm 70 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kakskertaseuran tilaisuuudet ja tapahtumat

VILLASUKAT

Kakskerran väreihin kudotut sukat, saatavana eri kokoja tilauksen mukaan; aikuisten sukat 35 €, lasten sukat 20 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kakskertaseuran tilaisuuudet ja tapahtumat

KAKSKERRAN MUKI

Hinta 10 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kakskertaseuran tilaisuuudet ja tapahtumat

Kakskerran vaakunalla tai saarten kartalla varustettu kassi. Kummankin myyntihinta on 12 €. Kakskerran kartalla varustettu t-paita, useita värejä, hinta 25 €. Myynti kuten yllä.

Kauppakassi

Kaksoiskahvakassi

Paita

*Hyvää Joulua
ja
Terveellistä Uutta Vuotta
2026*

APTEEKIN TERVEYSPISTE
Sairaanhoitajan vastaanotto
ma ja pe 9-17
ti ja to 11-19
ke suljettu
p. 020 7310091
Palvelun tuottaa Marinpharma Oy

Hirvensalon
APTEEKKI

HIRVENSALON APTEEKKI
Ma-pe 9-19 la 9-17
Pitkäpellonkatu 2
20900 Turku
p. 02 2844 660
Hirvensalonapteekki.fi